

**MEMÒRIA DE LA INTERVENCIÓ
ARQUEOLÒGICA REALITZADA AL CARRER
REINA AMÀLIA 38–38BIS, CARRER SANT PAU
118 I CARRER DE LES FLORS 2 DE BARCELONA
CODI MUHBA: 037/09
Barcelona (Barcelonès)**

Del 4 al 23 de maig i del 16 de juny al 15 de juliol 2009

Promotor:

REGESA

Realització:

ARQUEOCIÈNCIA SERVEIS CULTURALS S. L

Direcció:

Javier González Muñoz

Karin Harzbecher Spezzia

Manresa, Juliol de 2009

FITXA TÈCNICA

NOM DE LA INTERVENCIÓ: Intervenció arqueològica realitzada al carrer Reina Amàlia 38-38bis, carrer Sant Pau 118 i carrer de les Flors 2 de Barcelona.

LLOC DE LA INTERVENCIÓ: Districte de Cuitat Vella, Barcelona.

MUNICIPI: Barcelona

COMARCA: Barcelonès

REFERÈNCIA: 470 K121 N-B-2009/3-3819

CODI MUHBA: 037/09

DATES DE LA INTERVENCIÓ: Del 4 al 23 de maig i del 16 de juny al 15 de juliol 2009

COORDENADES UTM: 31N 430539 4581064 Z= 7m

COORDENADES GPS: 41° 22' 34" N 2° 10' 5" E

TIPUS DE JACIMENT: Trama urbana

TIPUS D'INTERVENCIÓ: Intervenció arqueològica preventiva

MOTIUS DE LA INTERVENCIÓ: Construcció d'habitatges i aparcament soterrani

EXPECTATIVES ARQUEOLÒGIQUES DE LA ZONA: Neolític antic i mitjà (assentament i necròpolis), Edat del Bronze (assentament i necròpolis), Època romana (suburbium i camí), Època tardoromana (necròpolis), Època medieval (Monestir de Sant Pau del Camp i muralla), Època moderna i contemporània (vivendes, fàbriques producció tèxtil), etc.

TIPUS DE PROTECCIÓ: Zona d'interès arqueològic i d'alt valor històric

PARAULES CLAU: construcció habitatges i aparcament soterrani, control arqueològic, excavació sondejos, antiga fàbrica, sistemes de canalització i sortides de fums, estructura prehistòrica, etc.

DIRECCIÓ: Javier González Muñoz, ARQUEOCIENCIA S.C.S.L.

Karin Harzbecher Spezzia, ARQUEOCIENCIA S.C.S.L.

PLANIMETRIA: Maria Pujals, AKHESA.

Karin Harzbecher, ARQUEOCIENCIA S.C.S.L.

INVENTARI MATERIALS: Karin Harzbecher Spezzia,

ARQUEOCIENCIA S.C.S.L.

EXECUCIÓ: ARQUEOCIENCIA S.C.S.L.

PROMOTOR: REGESA

I.-INDEX:

I. ÍNDEX.....	3
II. INTRODUCCIÓ.....	4
III. SITUACIÓ.....	4
IV. ANTECEDENTS.....	7
V. MOTIUS I OBJECTIUS DE LA INTERVENCIÓ.....	10
VI. METODOLOGIA DE TREBALL.....	10
VII. TREBALLS REALITZATS I RESULTATS.....	12
VIII. CONCLUSIONS	40
IX. BIBLIOGRAFIA.....	41
X. ANNEXOS.....	42
• ANNEX 1: Unitats estratigràfiques	
• ANNEX 2: Inventari materials	
• ANNEX 3: Planimetria	

II. INTRODUCCIÓ:

Aquesta memòria presenta els resultats de la intervenció arqueològica preventiva realitzada als carrers Reina Amàlia 38–38bis, Sant Pau 118 i Les Flors 2 de Barcelona on està situat l'edifici de la casa fàbrica Estruch, que estan motivats per a la construcció d'un nou edifici de vivendes i aparcament subterrani

Aquesta actuació es va iniciar en una primera fase el passat dia 4 de maig fins al 23 de maig, reiniciant-se els treballs el dia 16 de juny fins al 15 de juliol de 2009.

L'execució arqueològica va a càrrec d' Arqueociència Serveis Culturals, sota la direcció dels arqueòlegs Javier González Muñoz en la primera fase d'actuació i de Karin Harzbecher Spezzia, en la segona fase.

Tanmateix l'empresa REGESA és la promotora de la intervenció.

III. SITUACIÓ:

Barcelona és un municipi situat en una plana que presenta uns 5 km d'amplada. Té com a límits el mar a l'est; la serra de Collserola, integrada dins la Serralada Litoral Catalana, al sud-oest, amb el cim de Sant Pere Màrtir; al nord, amb el Tibidabo, com a cim destacat, i al nord-oest, destaca el Puig del Baró; el delta del riu Llobregat al sud, i el delta del riu Besòs, al nord-est. El seu relleu físic pertany a tres unitats: la Serralada Litoral, el pla de Barcelona i els deltes del Llobregat i del Besòs.

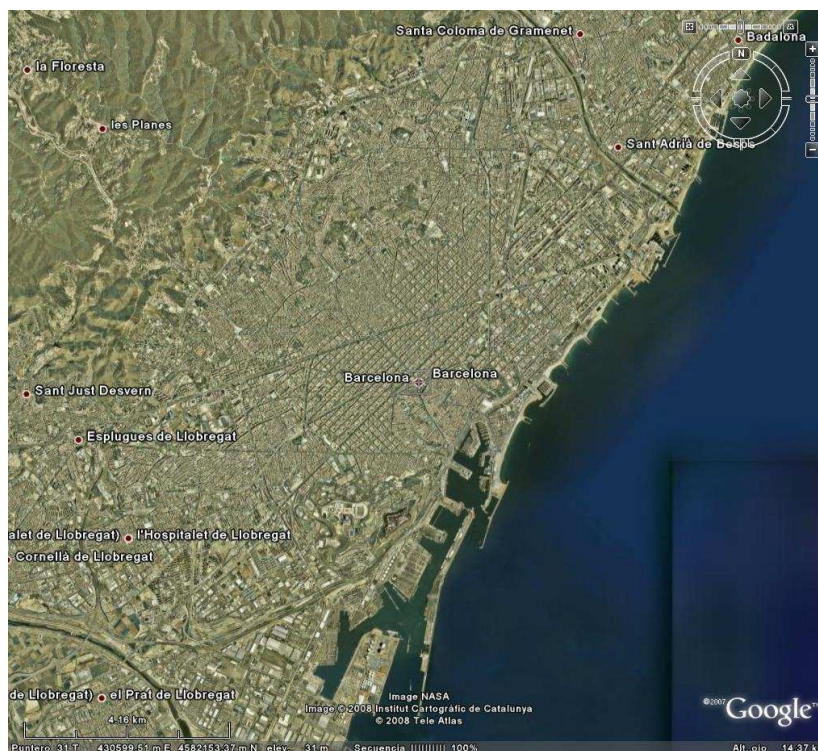

Fig. Plànol fotogràfic del centre de Barcelona. Extret de: GoogleEarth, www.google.com

L'indret on s'han dut a terme els treballs de sondeig arqueològic es troba situat al barri del Raval, al districte de Ciutat Vella de Barcelona, en la zona coneguda com el Pla de Barcelona.

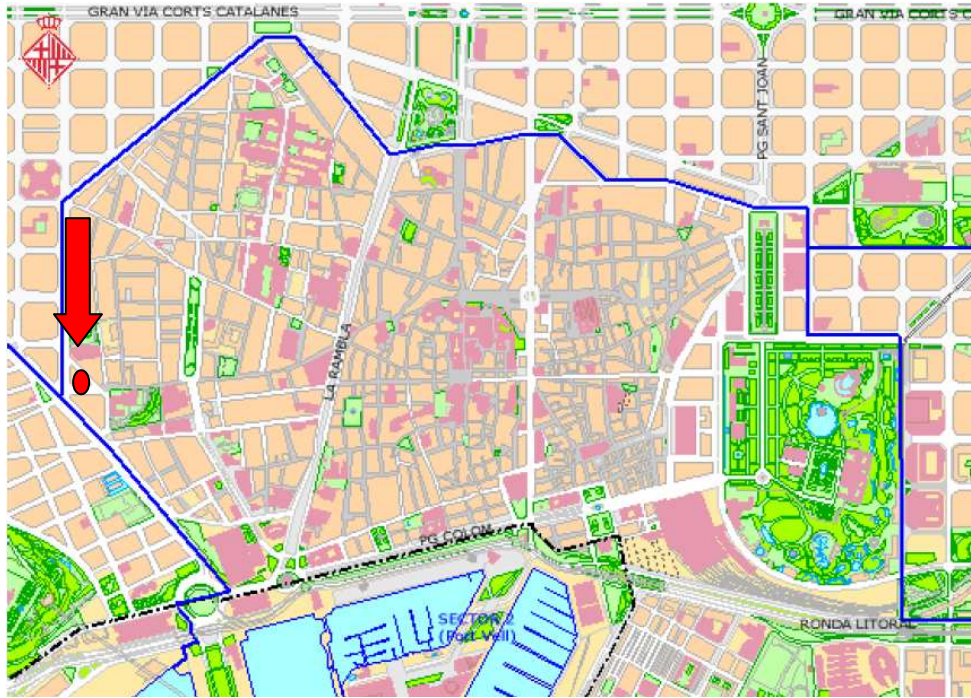

Fig. Plànol de situació del districte de Ciutat Vella. Foto: www.bcn.cat

Aquesta unitat morfològica es constitueix geològicament per materials quaternaris i està formada per un replà superior, constituït per un basament d'argiles grogues pliocèniques, amb alguns nivells de sorres i aqüífers. Sobre el sòcol pliocènic es superposen uns dipòsits cíclics, denominats "tricle" formats per argiles roges a la base seguides de llims grocs i una crosta calcària a la part superior, que corresponen a diferents intervals de les oscil·lacions climàtiques del Quaternari.

La zona de la intervenció arqueològica s'inclou geològicament dins de l'anomenat Pla de baix, on hi dominen materials al·luvials més fins, aportats per rieres, torrents i les aigües d'escorrentiu, que baixaven de la serra i també pels corrents marins. Com que històricament la costa anava avançant i la terra guanyà espai al mar, moltes d'aquestes albuferes i estanys anaren desapareixent, fet pel qual contribuï d'una manera clara l'acció antròpica.

El nivell freàtic apareix en aquesta zona a una profunditat d'entre 7,1 i 7,3 metres.

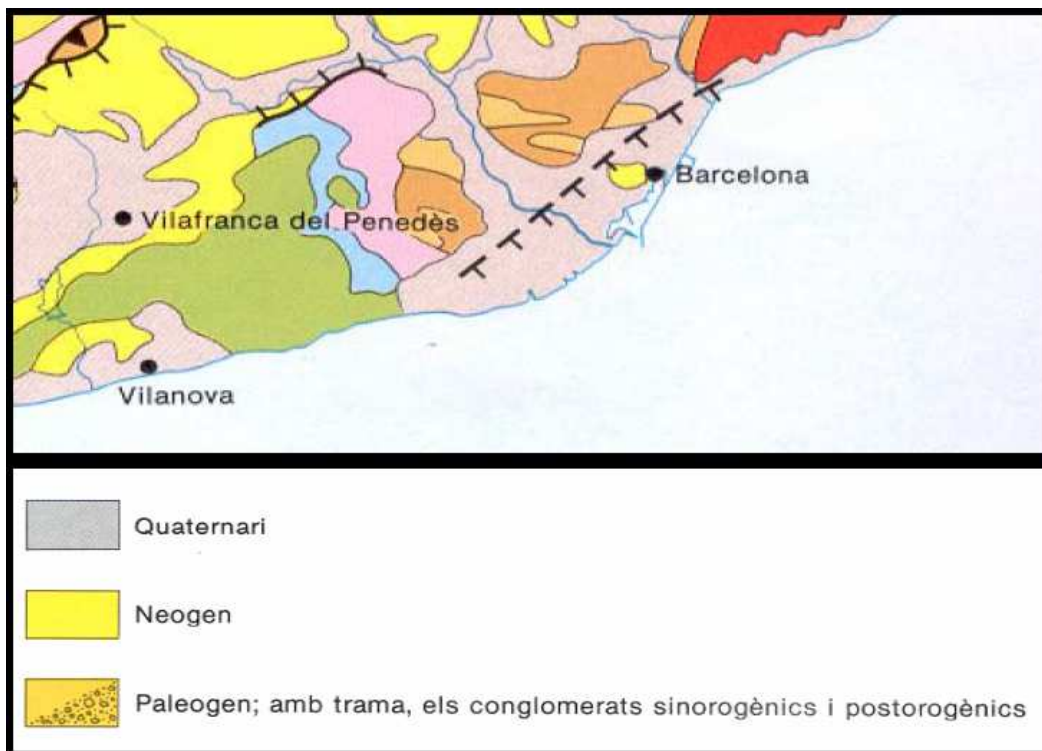

Fig. Situació geològica de la Plana de Barcelona. Escala 1:1.000.000. Història Natural dels Països Catalans.

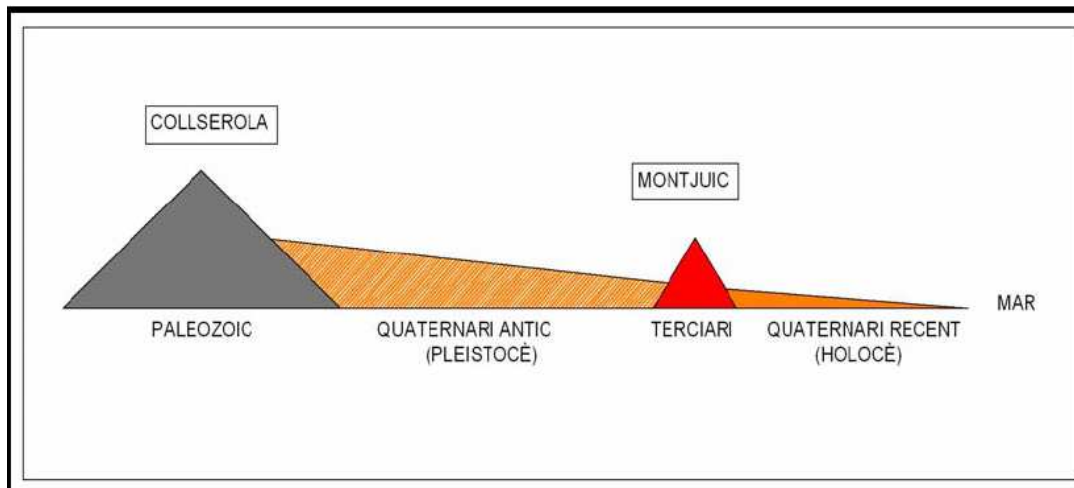

Fig. Tall geològic esquemàtic de la plana de Barcelona.

IV. ANTECEDENTS:

La zona on s'ha dut a terme la intervenció arqueològica de sondeig es troba situada al bell mig d'una extensa àrea d'especial interès arqueològic de la ciutat, on a partir de les nombroses dades existents, s'hi documenta una seqüència històrica d'ocupació que va des de l'època prehistòrica fins l'actualitat. Dins aquest mateix context, l'àrea d'intervenció està situada a pocs metres del principal referent patrimonial de la zona: l'antic Monestir Romànic de Sant Pau del Camp.

Els primers assentaments dels quals es tenen notícies i registres al barri del Raval de Barcelona estan situats al període neolític, des del VI al IV mil·lenni abans de la nostra era. En aquest moment s'assenten per primera vegada grups d'agricultors aprofitant la idoneïtat d'aquest territori com a lloc de captació de recursos de subsistència, d'hàbitat, d'enterrament i de transmissió cultural. Avui coneixem el medi vegetal gràcies als estudis antracològics i palinològics fets en sondejos geològics.

Es pot definir que, el paisatge prehistòric estava constituït per una planura orogràficament oscil·lant coberta per boscos riberencs (bosc mixt d'alzina i roure) i petits turons solcats per torrents, rieres i aiguamolls originats per les serres i muntanyes circumdants. Aquest fenomen escorrentiu, de sedimentació molt activa afavorí el transport i l'acumulació d'argiles oxigenades, que propicien una gran fertilitat al terreny que produeix amplis recursos naturals extraordinaris per al desenvolupament dels grups humans i de les seves activitats reproductives (agricultura, ramaderia, pesca, etc).

En aquest context paleoecològic es van desenvolupar les comunitats prehistòriques documentades. Es pot apuntar que la seqüència crono-cultural és molt àmplia, des dels últims caçadors recol·lectors paleolítics, dels agricultors o ramaders del neolític antic (cardial), neolític antic evolucionat (epicardial i postcardial), neolític mig i final, bronze inicial i fins el bronze final.

La nova dinàmica patrimonial que origina l'anomenada "arqueologia urbana" a Europa des dels anys setanta es reflecteix en la nova arqueologia de la ciutat que es va anar fent progressivament a Barcelona a finals dels anys setanta, i que culminarà amb la intervenció del jaciment de la caserna de la Guardia Civil de Sant Pau del Camp.

Aquest jaciment va ser excavat entre els anys 1990 i 1991 (Granados/Puig/Farré 1993), és l'assentament prehistòric de més entitat. La seqüència cronològica registrada és diversa: neolític antic cardinal i epicardial, neolític antic evolucionat, bronze i bronze final. L'ocupació neolítica (neolític antic) està integrat per estructures de combustió (vint-i-sis cubetes de combustió i un parell de focs plans), d'emmagatzematge i de sosteniment. També destaca la documentació de vint-i-quatre sepultures (neolític antic evolucionat o postcardial), es tracta d'enterraments individuals i dobles, acompanyats d'un ric aixovar funerari integrat per atuells, estris de sílex i jaspi, destrals de pedra polida i objectes d'ornament. La segona fase documentada correspon a l'edat del bronze. Aquest nou assentament està integrat per diverses estructures de combustió (tres cubetes de combustió i cinc llars planes), estructures d'emmagatzematge, un enterrament en fossa simple i acumulacions de pedres (algunes alineades). En aquest

moment es constata l'existència d'una riera que travessa l'ocupació. També sembla identificar-se un petit embassament d'origen antròpic. La darrera ocupació correspon al bronze final, amb indicis poc clars d'estructures d'hàbitat.

Un altre exemple és la intervenció realitzada al solar de l' Hort de la Bomba (Artigues, 2001) on la troballa inclou un conjunt d'estructures força arrasades i de funcionalitat incerta. Destaca una acumulació de pedres, de morfologia circular amb escasses restes arqueològiques (ceràmica, malacologia, fauna i macrolític). La seva interpretació es força complexa, podria tractar-se d'una mena d'estructura de fixació d'atuell.

Al mateix carrer de Reina Amàlia (Salazar, N. 2003), als números 16-16 bis, l'any 2004 es va realitzar una intervenció arqueològica on es van documentar estructures i materials del Neolític Final (V-IV mil·lenni a.C.).

L'any 2005, amb motiu de la realització de la construcció d'un edifici de 47 habitatges i una planta d'aparcament soterrani al solar ubicat al carrer Riereta núm. 37-37b (González, J. 2008), es va intervenir en un nou jaciment prehistòric, on es va registrar una seqüència estratigràfica (amb més de 2000 materials coordinats, 3000 inventariats, 190 unitats estratigràfiques i 40 estructures) que defineix un ampli horitzó cultural de la Prehistòria Recent (III i II mil·lenni a. C.).

Per últim, aquest mateix any s'ha finalitzat l'excavació en extensió al carrer Reina Amàlia 31-33 dirigida pels mateixos arqueòlegs firmants d'aquest informe (González, J.; Harzbecher, K. 2009). En aquest lloc es van localitzar i documentar una gran estructura d'hàbitat, varies estructures complementàries al àmbit domèstic (relacionades amb el emmagatzematge de productes i amb la seva transformació), així com dos enterraments infantils datats al Neolític antic evolucionat (4690-4460 cal BC) relacionats amb l'espai d'hàbitat, i un sepulcre de fosa adscrit al Neolític postcardial o inicis del Neolític mitjà (4530 - 4360 cal BC), associat a l'abandonament del mateix habitat.

Ja en època romana es té constància de la presència de varis jaciments, que havien format part de l'ager immediat (territori que l'envoltava i que estava sota el control municipal de la ciutat) de la colònia de Barcino, com és el cas d'alguns traçats de vies d'entrada a la ciutat i diferents assentaments rurals tipus villae. (Granados, Puig i Farré; 1993). El funcionament del complex agrícola romà ha estat situat pels arqueòlegs entre els segles I i V d.C. Entre els vestigis de cronologia romana i els medievals corresponents al monestir es trobà una gran necròpolis romana i tardoromana i parts d'un mausoleu senyorial de l'Alt Imperi que degué pertànyer al propietari de la vil·la.

L'ocupació romana de la zona podria haver portat a l'establiment d'una petita basílica, amb la qual funcionarien els enterraments de cronologia tardoromana, els quals marcarien els orígens de Sant Pau com a comunitat religiosa.

Segons les fonts escrites, fins a la Baixa Edat Mitjana la zona afectada per la intervenció es trobava fora les muralles de la ciutat. Aquestes tenien el mateix recorregut que en època augustal, si bé es començaren a establir alguns nuclis de població, a partir d'un

incipient creixement poblacional i que estaven associats a camins o punts més significatius com centres d'orde econòmic o religiosos.

És en aquest moment quan el monestir de Sant Pau del Camp cobra vital importància. L'actual monestir fou fundat de nou l'any 1117 per Geribert Guitart i la seva muller Rol·lendis. Aquest monestir, però, estava en aquest lloc des del segle X, tal i com deixa entendre la làpida funerària de Guifré Borrell. La ubicació de dos capitells visigòtics reaprofitats en la porta principal podrien donar a entendre un origen més antic, però aquests podrien haver vingut d'altres llocs, encara que darrerament la idea d'una església més antiga en aquest indret no sembla del tot agosarada.

El monestir continuarà en funcionament amb més o menys densitat d'ocupació fins l'any 1835 en què serà definitivament exclaustrat i l'església convertida en parròquia. Fins l'any 1890 monestir és utilitzat amb el beneplàcit de l'Estat com a caserna militar patint diversos atemptats a la seva integritat arquitectònica. Després d'una campanya de sensibilització dirigida Víctor Balaguer i l'Associació d'Excursions Catalana és declarat monument nacional endegant-se una primera etapa centrada en la seva rehabilitació i restauració que es veurà truncada amb la Guerra Civil. Després del conflicte armat, a partir dels anys 1940 els treballs de recuperació del monestir es van succeint en el temps.

Al segle XIV, l'actual barri del Raval va quedar inclòs dins l'espai emmurallat. Per ordre de Pere el Cerimoniós, es construeix un segon recinte de fortificació, objectiu del qual era l'afany d'incorporar terrenys de conreu per tal de preveure els problemes d'abastiment davant de possibles setges a la ciutat, així com també per protegir els nous nuclis de població.

Durant el segle XV- XVII la ciutat de Barcelona sofreix daltabaixos demogràfics i urbanístics, relacionats amb els conflictes bèl·lics, fet que es veu reflectit, per exemple, en els reforços i refaccions de la muralla.

Finalment, a mitjans del segle XIX, i a partir de la implantació del Decret de Nova Planta, es van enderrocar les restes de la muralla moderna, fet que provocà una redefinició dels carrers circumdants, i a la vegada redistribució d'edificis relacionats amb la industrialització, a la zona on s'hi ha realitzat la present intervenció arqueològica.

És en aquesta època que es construeix la casa fàbrica de Can Ricart (1850-1870) dedicada a la transformació del cotó (Subiranes, C. 2004), i la casa fàbrica Estruch (Fernández, M. 2009).

Aquesta última està situada al solar situat entre els carrers Reina Amàlia 38-38bis, Sant Pau 118 i Les Flors 2 de Barcelona i dedicada al lloguer la força d'una màquina de vapor i part de les seves instal·lacions. Documentalment, les primeres notícies que es tenen de la casa fàbrica Estruch són de 1840, quan Pere Estruch compra a les senyores Joaquina, Josefa i Antonia Besora el esmentat solar. Posteriorment un altre document fa referència a un permís d'obra que sol·licita el propietari de la fabrica per tal efectuar una

ampliació del edifici.

Aquest edifici manté las seves característiques fins l'actualitat, sofrint només petits canvis com, per exemple, redistribució d'un sols espai en diferents locals.

V. MOTIUS I OBJECTIUS DE LA INTERVENCIÓ:

Els treballs arqueològics realitzats a l'antiga casa fàbrica Estruch vingueren motivats pel projecte de construcció d'habitatges i d'un aparcament soterrani.

Atès que l'execució d'aquest projecte requereix una important afectació del subsòl i atesos als antecedents arqueològics existents en zones immediates, les administracions i entitats implicades, Museu de Història de Barcelona i REGESA, acordaren la realització d'una fase prèvia de sondejos per tal de determinar l'existència o no de restes arqueològiques i la seva entitat al subsòl de la zona afectada.

La primera fase dels treballs arqueològics es van dur a terme segons la previsió del projecte arqueològic, realitzat per Ferran Puig i Verdager, Director del Servei d'Arqueologia del Museu d'Història de Barcelona, durant els dies 4 al 18 de maig. La segona fase es va iniciar el dia 16 de juny i va finalitzar el 15 de juliol de 2009.

La zona sondejada és tan sols la meitat de la totalitat de la superfície de la finca, la resta queden pendents d'una futura intervenció arqueològica en extensió. En l'espai intervingut, es van obrir un total de set sondejos, dos a la planta baixa i la resta al soterrani de l'edifici.

El solar, motiu del present informe, esta inclòs en una Zona d'Interès Arqueològic i d'alt valor històric. Per tant amb motiu de les obres de construcció en aquest solar, i tal com s'estableix a l'article 34.3 de la Llei 9/93 del Patrimoni Cultural Català i el Decret 78/2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, era necessari dur a terme una intervenció arqueològica de tipus preventiu.

VI. METODOLOGIA DE TREBALL:

Per a la realització dels treballs arqueològics es va comptar amb un equip de treball format per l'arqueòleg director i dos operaris de l'empresa Volconsa S.A.

Tots els rebaixos que van comportar l'obertura dels set sondejos arqueològics es van realitzar de forma manual. Les tasques de retallat del paviment de formigó al sondeig 3 i 7 i del paviment hidràulic al sondeig 5, es van efectuar amb un martell pneumàtic.

Així mateix es va procurar que les dimensions dels sondejos fossin de 2m d'amplada i 2m de llargada, però en alguns dels casos van ser reduïts o ampliat, degut a les mesures de seguretat i/o la localització dels mateixos dins de l'edifici.

Per la consecució dels objectius generals d'aquesta intervenció es va aplicar l'habitual

metodologia emprada pel registre de dades arqueològiques, que és la proposada per E. C. Harris i per A. Carandini, adaptada òbviament a les característiques pròpies del jaciment.

En aquest cas, i tractant-se d'una campanya de sondejors, s'ha partit d'una numeració inicial de les Unitats Estratigràfiques (UE) a partir del número del sondeig 1, 2, 3, 4, 5, 6 i 7 seguit d'una numeració correlativa, que s'inicia en cada sondeig al 01, que correspon pròpiament a la UE. Per aquest motiu, les unitats estratigràfiques es troben identificades per tres xifres, la primera de les quals correspon al número de sondeig, mentre que les dues restants fan referència al número d'unitat estratigràfica. Així la UE 320 correspon a la unitat estratigràfica 20 documentada al sondeig 3. Aquesta diferenciació de nomenclatura estratigràfica vinculada a cadascun dels sondejors respon a la voluntat d'individualitzar les restes que possiblement es documentessin en les diverses cales arqueològiques, per tal de facilitar la seva identificació i interpretació.

Al Sondeig 1 als estrats inferiors, on es va registrar una estructura amb presència de material prehistòric, es va optar per canviar el mètode de registre proposat per les intervencions d'aquestes característiques. Es tracta doncs de l'aplicació d'una metodologia mixta entre el sistema de coordenades cartesianes i el sistema Harris i Carandini, que permet excavar en extensió, per capes o nivells estratigràfics, situant els materials recuperats tridimensionalment a partir d'una quadrícula fixa.

Paral·lelament al registre estratigràfic, s'ha dut a terme el corresponent aixecament planimètric segons les directrius marcades pel MUHBA.

El registre estratigràfic inclou també les corresponents seccions de l'estratigrafia de cadascun dels sondejors a escala 1:20, que representen la successió diacrònica i les característiques estratigràfiques del subsòl.

Així mateix, com és habitual i segons les directrius del MUHBA, s'ha realitzat un reportatge fotogràfic en format digital.

El material arqueològic recuperat durant la intervenció ha estat dipositat provisionalment al dipòsit del Museu d'Història de Barcelona a Zona Franca i ha estat classificat i inventariat segons el corresponent mètode arqueològic, d'acord amb el registre estratigràfic emprat durant els treballs. Per a l'inventari de totes les restes materials exhumades s'ha utilitzat el sistema de classificació i codificació proposat pel MUHBA, a excepció de les trobades al Sondeig 1 i d'origen prehistòric. En aquest cas s'ha emprat el Sistema Lògic Analític (CARBONELL, GUILBAUD, MORA, 1983), que té com a objectiu la reconstrucció de les aptituds tècniques desenvolupades pels grups humans prehistòrics per seleccionar i transformar la matèria primera que els hi dona el medi.

VII. TREBALLS REALITZATS I RESULTATS:

Durant els dies 4 al 18 de maig i 16 de juny fins al 15 de juliol de 2009 es va portar a terme la intervenció arqueològica preventiva, que va consistir en la realització d'una sèrie de cales o sondejos per tal d'aportar dades cronològiques sobre l'edifici actual i altres estructures que s'hi puguin relacionar, així com estudiar la potència dels nivells arqueològics a la zona i detectar possibles precedents de l'edificació actual.

En total es van dur a terme set sondejos arqueològics, en els llocs de l'edifici que es van considerar més apropiades segons el Projecte de Intervenció Arqueològica (Puig, F. 2009) amb la finalitat de conèixer l'estat dels fonaments de l'edifici i, per l'altra, l'obtenció d'informació de l'estratigrafia del subsòl.

En la majoria del sondejos, gairebé totes les estructures documentades estan relacionades amb las activitats industrials de la antiga casa fàbrica Estruch, a excepció de la estructura prehistòrica del Sondeig 1.

A continuació es procedirà a la descripció dels treballs realitzats en cadascú dels sondejos.

Sondeig 1

El sondeig 1 es va realitzar en l'actual finca del carrer Reina Amàlia 38 bis i està situat en la planta subterrània de l'edifici.

En el moment d'iniciar-se la intervenció, que correspon al darrer moment d'utilització d'aquest espai subterrani, es va documentar un paviment de maons amb mides de 25 x 25 x 4cm (UE 101) que funcionava com nivell de circulació de les dependències de l'antiga casa- fàbrica Estruch.

Sondeig 1.
Delimitació i inicis dels treballs d'excavació.

Un cop delimitat un espai de 2m x 2m, es va procedir a l'aixecament del paviment UE

101 i també el nivell d'uns 20cm de potència aproximada, molt compacte format per argiles i sorres barrejades amb morter de calç, fragments de material constructiu i de fosa, que li feia de preparació i anivellament (UE102).

Això va posar al descobert un rebliment caracteritzat per argiles i sorres poc compactes, de color marró fosc i barrejades amb fragments de morter de calç, pedres de mida mitjana, carbons petits i morter de calç (UE 103), i una canalització formada per dos murs de maons (30 x 15 x 4cm) lligats amb sorra i argila amb direcció W-S i uns 60cm de profunditat (UE 107 i 108).

Una vegada excavat el nivell UE 103, es va registrar a la banda NE nivell d'argiles de color marró vermellós amb sorres disperses i nòduls de carbonat toves i humides (UE 105) que estava retallat (UE 106). Aquest retall s'havia fet per tal de encaixar un conducte o sortida de fums (UE 112 i 113) que funcionava segurament amb la xemeneia de la fàbrica. Aquest conducte estava amortitzat per un nivell d'aproximadament uns 40cm de potència format per sorra barrejada amb runa, morter de calç, pedres de mida mitjana i fragments de carbons (UE 109).

Per l'altra banda, al costat S-W, la canalització UE 107 i 108 estava reblerta per un estrat d'uns 60cm de potència, de color gris fosc i poc compacte, format per terra barrejada amb cendres, pedres de mida petita, material constructiu i fragments petits de carbó. Un cop excavat aquest nivell, es va poder constatar que el mur UE 107 s'assentava sobre el nivell d'amortització del conducte UE 112 i 113.

Sondeig 1.
Procés d'excavació.
Detall de les
estructures 107 i 108
i dels estrats 101,
102, 103 i 109.

Per aquest motiu, es va decidir que s'excavaria tan sols part de la unitat estratigràfica 109, mantenint intacte el mur UE 107.

Es van documentar diferents nivells per sota de la UE 109, com és el cas de la unitat 110 (estrat compacte, de color negre i 10cm de potència format per terra barrejada cendres i carbons) i 111 (nivell d'argiles de color vermell molt compactes) tots dos relacionats

amb l'estructura destinada a la sortida de fums i un també un nivell d'argiles de color marró vermellós amb sorres disperses i nòduls de carbonat mitjanament consolidades d'origen quaternari (UE 115). Aquest últim estrat també va ser rebaixat, per tal d'assegurar que s'havia assolit la cota de registre de restes arqueològiques. Però tan sols uns 20cm aproximadament més a baix, es va documentar les restes d'una estructura de pedres d'època prehistòrica i varis fragments de ceràmica feta a mà i lítics.

Sondeig 1.
Procés d'excavació.

Per aquest motiu, i també per motius de seguretat, es va decidir ampliar l'espai excavat, fet que va provocar la parcial eliminació del mur de maons UE 107 que formava part de la canalització moderna UE 107 i 108.

Sondeig 1.
Procés d'eliminació
del mur UE 107.

Un cop eliminat el mur UE 107, es va completar el registre del estrat UE 116 i de la estructura UE 117.

Degut a que es tracta d'una estructura amb presència de material prehistòric, es va optar per canviar el mètode de registre proposat per les intervencions d'aquestes característiques. Es tracta doncs de l'aplicació d'una metodologia mixta entre el sistema de coordenades cartesianes i el sistema Harris i Carandini, que permet excavar en extensió, per capes o nivells estratigràfics, situant els materials recuperats tridimensionalment a partir d'una quadrícula fixa.

Sondeig 1.
Procés d'excavació
de la UE 116.

Per tal de preservar millor les restes prehistòriques, tan sols es va excavar 1m² del estrat UE 116 que cobreix una estructura de pedres amb tendència circular (UE 117).

Es van documentar 11 fragments de ceràmica, molt rodada, feta a mà i amb coccio mixta, és a dir, oxidada al començament i reduïda al final (CMM). Cal destacar que un dels fragments està decorat amb la tècnica del raspallat. Aquesta decoració és típica del Neolític antic evolucionat (2° terci del V mil·lenni A.N.E. o horitzó epicardial/postcardial).

També es van documentar un total de 11 fragments lítics, ascles i laminetes, dels quals 5 tenen com a suport el sílex, 2 el jaspí, 2 el chert i 1 indeterminat. El sistema utilitzat per analitzar i classificar la indústria del jaciment és el Sistema Lògic Analític. L'objectiu bàsic d'aquest sistema és reconstruir les aptituds tècniques desenvolupades pels grups humans prehistòrics per seleccionar i transformar la matèria primera que els dona el medi.

Indústria tallada són tots aquells components de la cadena operativa lítica que s'han generat mitjançant algun mètode de talla. En aquesta definició s'inclouen tant els fragments generats directament en els processos de talla com aquells fragments que posteriorment han estat modificats intencionadament per retoc. El SLA trenca de manera clara amb l'empirisme i el subjectivisme tradicional, a més d'aportar el mètode

analític (descomposició, descripció i síntesis), així com la pròpia lògica històrica i el plantejament de hipòtesis amb contrastació empírica que suprimeix les contradiccions de la investigació prehistòrica.

Amb el SLA s'ha creat un esquema teòric per a l'anàlisi i la interpretació dels conjunts litotècnics:

Conceptes relatius a la fase constructiva de l'estudi de la tecnologia lítica. Són les categories estructurals, que situen l'objecte dins la seqüència de producció.

Conceptes descriptius, analítics que permeten caracteritzar morfològicament els objectes.

Conceptes explicatius per a valorar qualitativament els conjunts industrials.

Conceptes sistemàtics o d'organització del registre.

En la fase constructiva, es desenvolupen conceptes que ens permeten sistematitzar teòricament la dinàmica tècnica, amb la disposició espacio- temporal que constitueix un sistema de producció. Depenent de la posició de cada objecte en la seva seqüència morfo-genètica, se li assigna una categoria estructural.

Base Natural	Bna	Còdol.
Base Negativa	Bne	Percussor.
Base Negativa de 1 ^a Generació	* BN1G	Nucli.
Base Positiva de 1 ^a Generació	BP	Esclat.
Base Positiva Fracturada	BPF	Esclat fracturat.
Base Positiva Informe	BPI	Esclat informe.
Base Negativa de 2 ^a Generació	* BN2G	Esclat retocat.
Base Positiva de 2 ^a Generació	BP2G	Restat de talla.

Es diferencien seqüències d'exploació i configuració (BN1GE, BN1GC, i BN2GE i BN2GC). Diferència entre Nucli o Bifaç i roscadora i objecte gran sobre ascla gran).

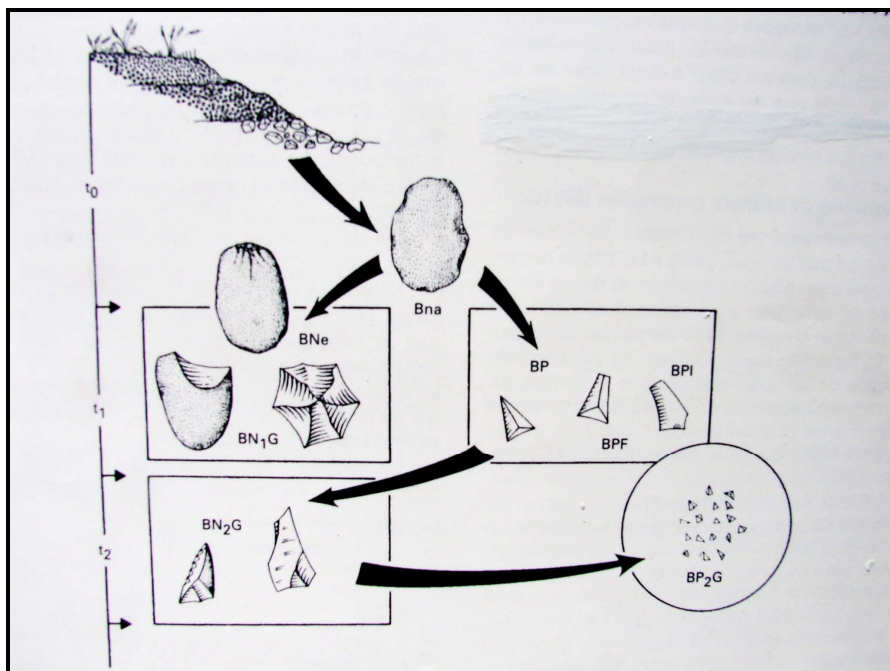

Fig. Dinàmica antròpica que transforma una base natural en objecte (Carbonell et alii 1983)

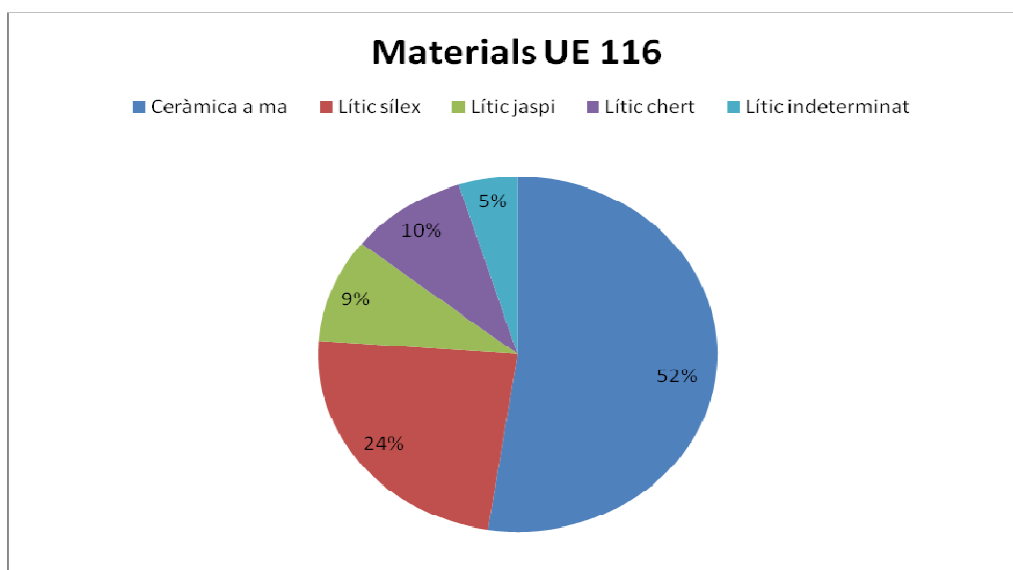
En la fase descriptiva, els elements que articulen l'anàlisi de l'artefacte lític són el morfo-tècnic, que és el procés de fabricació fins a aconseguir l'objecte final, el morfo-potencial, que és la capacitat teòrica d'intervenció, i el morfo-funcional, que és la forma concreta i la funció. En la fase explicativa es relacionen tots els anàlisis tècnics, sistematitzant processos i seqüències d'explotació i configuració.

Les matèries primeres que es van utilitzar com a bases naturals al jaciment per a la producció lítica, van ser materials silícis com el sílex (i les seves variants), el jaspi i el chert, que segurament han estat aportades del context immediat o autòcton (Montjuïc i rodalies).

Així el sílex és una roca translúcida silícia de coloracions diverses malgrat que predomini el blanc-gris clar. El seu aspecte és granellut i presenta abundants plans de fractura interns. El còrtex és silici, difús i sovint gruixut (5 mm). Una altra varietat és un sílex compost majoritàriament per quars de textura granular molt homogènia i cripto-cristalina, opac i de color blanc, rosat, groguenc amb còrtex prim i silicificat. Aflorament d'aquesta matèria primera sembla que es localitzen a la muntanya de Montjuïc i prospeccions de camp recents.

El jaspi és una roca silícia composta majoritàriament per quars de textura granular molt homogènia i grandària cripto-cristalina. La seva coloració és molt diversa malgrat que hi predominen les tonalitats vermelloses, ataronjades i grogues. Presenta un aspecte brillant, amb un còrtex silificat i de gruix mitjà. Apareix en forma de vetes a la muntanya de Montjuïc, associat a la sèrie sedimentària d'edat miocena.

Per últim, el chert, o gresos miocènics, són roques que per diagènesi (conjunt de canvis sedimentològics) han estat reomplerts i reemplaçats, per una gran quantitat de sílice. El chert és força homogènia i dura, de bona *tallabilitat*, es caracteritza per l'abundància de quars. Apareix amb tonalitats gris verdoses, a vegades, amb bandes concèntriques difoses de color violeta i granatós. Apareix també en forma de vetes a la muntanya de Montjuïc, associat a la sèrie sedimentària d'edat miocena.

Fragment d'ascla retocada (BP2G) Jaspí

Fragment d'ascla (BP2G) Chert

Fragment de ceràmica feta a mà amb cocció mixta i decoració raspallat

Els directors del l'excavació i d'acord amb el Servei d'Arqueologia Urbana del MUHBA, van decidir que, per tal de preservar la estructura de pedres UE 117, i sobretot el seu context, solament es va documentar una part i en planta, deixant la resta del treball de registre pel moment de l'excavació en extensió del solar.

De totes formes la funcionalitat d'aquesta concentració de pedres pot estar relacionada possiblement a una estructura de combustió o de emmagatzematge d'època prehistòrica, com les trobades recentment al jaciment proper de Reina Amàlia 31-33.

Sondeig 1.
Procés de documentació de l'estructura de pedres UE 117.

Sondeig 2

Al igual que el sondeig 1, el sondeig 2 es va realitzar en l'actual finca del carrer Reina Amàlia 38 bis, en concret a la planta subterrània de l'edifici i té 1,8m de llargada i 1,6m d'amplada.

En el moment d'iniciar-se la intervenció, que correspon al darrer moment d'utilització d'aquest espai subterrani, es va documentar un nivell de terra de color marró fosc molt compacta i amb presència de restes de fosa, claus, fusta, pedres de mida mitjana (UE 201), que funcionava com nivell de circulació de les dependències de l'antiga casa-fàbrica Estruch.

Sondeig 2.
Delimitació i inicis dels treballs d'excavació.

Per sota d'aquest estrat es van registrar un seguit de nivells, UE's 202, 203, 204, 205, 211, 206, 212 i 207, amb una possible funció de rebliment o de recreïxer el nivell de

circulació.

Sondeig 2.
Seqüència estratigràfica de les
UE's 202, 203, 204, 205, 211,
206, 212 i 207

Un cop excavats aquests nivells es va documentar un mur amb direcció N-W construït amb maons de mida 30 x 15 x 4cm lligats amb morter de calç i funció indeterminada (UE 216) i un paviment format per maons de mides 15 x 15 x 4cm de coloració negra produïda per estar en contacte amb restes de carbó (UE 208). En aquest paviment es va registrar un retall (UE 209), que va ser aprofitat per continuar amb les tasques d'excavació.

Sondeig 2.
Detall del paviment UE 208 i
del retall UE 209

Sondeig 2.
Detall del mur UE 216

Això va permetre descobrir una nova canalització formada per dos murs (UE 217 i 218) amb direcció N-W amb tendència a corba cap al W, construïts amb maons de mida 30 x 15 x 4cm lligats amb morter de calç, que estava coberta una sèrie de maons de 30 x 15 x 4cm lligats amb morter de calç de color gris (UE 215).

Sondeig 2.
Detall de la canalització UE
215, 217 i 218.

Sondeig 2.
Vista general del sondeig

Un cop assolida una profunditat de més de 2m, es va decidir no continuar amb els treballs d'excavació en aquesta zona per motius de seguretat.

Sondeig 3

El sondeig 3 es va realitzar en l'actual finca del carrer Reina Amàlia 38 bis i està situat en la planta baixa de l'edifici.

En el moment d'iniciar-se la intervenció, es va documentar un paviment de formigó (UE 301) d'uns 10cm de grossor, que forma part de l'actual nivell de circulació i que és igual al paviment de formigó documentat al Sondeig 7 (UE 701). Per tal de realitzar el sondeig, es va retallar amb l'ajuda d'un martell pneumàtic el paviment en una superfície aproximadament de 2,6m de llargada i 2,5m d'amplada.

Sondeig 3.
Delimitació i inicis dels treballs d'excavació.

Per sota d'aquest estrat, es va documentar un estrat interpretat com preparació o anivellament del paviment format per terra poc compacta barrejada amb material constructiu còdols de mida mitjana (UE 302).

Un cop excavat aquest nivell van quedar a la vista una sèrie d'estructures: quatre murs (UE 303, 306, 307 i 308), tots amb les mateixa tècnica constructiva (maons, amb mides 30 x 15 x 4cm, lligats amb morter de calç) i funcionalitat (estructures destinades al suport d'alguna maquinària relacionada amb la fàbrica), una canalització (UE 312) i un desguàs (UE 310), relacionades amb la antiga casa fàbrica d'època moderna.

Sondeig 3.
Detall dels murs UE 303, 306,
307 i 308

Sondeig 3.
Detall del desguàs UE 310

Sondeig 3.
Detall de la canalització
UE 312

A part d'això, es va documentar un retall (UE 321) amb direcció NW- SE i aproximadament 2m de llarg i 50cm d'ample. Un cop excavat el seu rebliment (UE 317) i a una fondària de 1,3m, es va trobar un conducte (UE 320) fet de ceràmica vidriada lligada amb morter de calç.

Sondeig 3.
Detall del retall UE 321

Sondeig 3.
Detall de la
canalització UE 320.

També es va documentar un mur (UE 309) fet de maons (amb mides 30 x 15 x 4cm) lligats amb morter de calç de color gris i amb direcció E-S. Aquest mur té una funció indeterminada, ja que es troba tallat per el retall UE 321 fet per a la instal·lació del conducte UE 320. Degut a que l'existència física del mur impedia continuar amb les tasques arqueològiques, es va decidir eliminar-lo.

Sondeig 3.
Mur UE 309 que va
ser eliminat.

Aquest mur recolzava en un altre mur, UE 322, fet de pedres de mida mitjana sense

escantonar lligades amb morter de calç de color gris, que presenta una tècnica constructiva completament diferent als altres, es per això que possiblement formi part d'una altre fase constructiva anterior.

Sondeig 3.
Detall del mur
UE 322

Per últim cal destacar dos estrats arqueològics, el primer és el nivell UE 316, que estava compost per terra poc compactada i de color marró fosc barrejada restes de petits carbonets i fragments de ceràmica (tipus porcellana, vidriades, etc.) i que estava entre dos paviments de calç (UE 323 i 315), i el segon és el nivell UE 318 amb 80cm de grossor i compost per terra compactada, amb textura humida i color marró fosc amb taques de carbonets i morter de calç.

Possiblement en una futura intervenció en extensió es podrà resoldre la relació que guarda el nivell UE 316 amb els paviments que l'envolten, així mateix també es podrà atribuir cronològicament el nivell UE 318, ja que sense materials ceràmics no es pot relacionar directament amb els camps de conreu de l'església de Sant Pau del Camp.

Sondeig 3.
Detall del estrat
UE 316

Sondeig 3.
Detall del estrat
UE 318

Amb la documentació de l'estrat d'argiles compactes i de color vermell (UE 327) es va finalitzar l'excavació d'aquest sondeig. Resta comprovar que es tracta d'un nivell geològic i si per sota es troben restes prehistòrics.

Sondeig 3.
Detall del estrat
UE 327

Sondeig 3.
Vista final del
sondeig

Sondeig 4

El sondeig 4 també es va realitzar a la planta subterrània de l'actual finca del carrer Reina Amàlia 38 bis.

En el moment d'iniciar-se la intervenció, que correspon al darrer moment d'utilització d'aquest espai subterrani, es va documentar el mateix paviment que al sondeig 1 i que estava fet de maons amb mides de 25 x 25 x 4cm (UE 401) que funcionava com nivell de circulació de les dependències de l'antiga casa- fàbrica Estruch.

Sondeig 4.
Delimitació i inicis dels
treballs d'excavació.

Un cop delimitat un espai de 2m² es van excavar dos nivells arqueològics, UE 402 i 403, que van deixar al descobert un nou estrat caracteritzat per tenir una gran potència, fins a 1,3m, format per terra de color marró poc compactada barrejada amb argiles de color vermell i textura humida, fragments de material constructiu i morter de calç de color blanc (UE 404).

Sondeig 4.
Vista en secció dels estrats
UE 404, 403 i 404

Per sota d'aquest nivell es van registrar dos murs de funció indeterminada (UE's 406 i 407) fet de maons (amb mides 30 x 15 x 4cm) i lligats amb morter de calç de color gris i també, un paviment format per maons de mides 15 x 15 x 4cm de coloració negra produïda per estar en contacte amb restes de carbó (UE 405), que té les mateixes característiques i cota que el documentat al sondeig 2 (UE 208).

Sondeig 4.
Detall del paviment UE 405

Sondeig 4.
Detall dels murs UE 406 i 407

Un cop assolida una profunditat de més de 1,5m, es va decidir no continuar amb els treballs d'excavació en aquesta zona per motius de seguretat.

Sondeig 5

El sondeig 5 està situat, al igual que el sondeig 1, en la planta subterrània de l'edifici de l'actual finca del carrer Reina Amàlia 38 bis, en un espai format per una antiga cisterna o dipòsit d'aigua, que va ser reconvertida en espai d'emmagatzematge i té unes mesures de 1,6m d'amplada i 1m de llargada aproximades.

Per tal de poder realitzar el sondeig, es va retallar parcialment el paviment hidràulic d'uns 55cm de grossor format per fragments de materials constructius barrejats amb còdols i morter de calç de color blanc (UE 501). Per sota d'aquest paviment es va registrar un nivell compost per argiles llimoses, sorres disperses i nòduls de carbonat de color marró fosc i textura tova i humida (UE 502), ja documentat en la fase de sondejos geològics realitzats per l'empresa GEOTÈCNIA S.L. (González, T. 2008).

Per motius de seguretat tan sols es va excavar fins assolir la cota de 1,05m.s.n.m. sense detectar la presència d'indicis de restes arqueològiques.

Sondeig 5.
Delimitació i inicis dels
treballs d'excavació.
Detall paviment hidràulic
UE 501

Sondeig 5.
Procés d'excavació.
Detall paviment UE
501 i estrat argiles
UE 502.

Sondeig 6

El sondeig 6 també està situat en la planta subterrània de l'actual finca del carrer Reina Amàlia 38 bis i té 2m de llargada i 1,5m d'amplada.

En el moment d'iniciar-se la intervenció, que correspon al darrer moment d'utilització d'aquest espai subterrani, es va documentar un paviment format per maons (30 x 14 x 4cm) lligats amb morter de calç (UE 601), que funcionava com nivell de circulació de les dependències de l'antiga casa- fàbrica Estruch.

Sondeig 6.
Delimitació i inicis dels treballs d'excavació.
Detall paviment UE 601

Un cop delimitat un espai, es va procedir a l'aixecament del paviment i també el nivell de d'uns 6cm de potència aproximada, molt compacte format per argiles i sorres barrejades amb morter de calç, fragments de material constructiu i de fosa, que li feia de preparació i anivellament (UE602).

Això va posar al descobert dos murs fets de maons (30 x 15 x 4cm) lligats amb morter de calç (UE 603 i 604). El primer mur, UE 603, té una orientació N-S, en canvi, el segon, UE 604, està orientat N-W. Encara que els murs estan relacionats entre ells, la seva funcionalitat queda per definir en una propera excavació, però no es descarta que estiguin relacionats amb les activitats industrials de l'edifici, indicis d'aquest fet són els dos retalls rectangulars (UE 605 i 606) possiblement per encaixar alguna estructura, que presenta el mur UE 604.

Sondeig 6.
Detall dels murs
UE 603 i 604

Sondeig 6.
Detall dels retalls rectangulars
(UE 605 i 606), o possibles
encaixos, al mur UE 604

També es van documentar dos banquetes de fonamentació (UE 607 i 611) adossades a cada mur. Aquestes banquetes estaven cobertes per un estrat de rebliment (UE 608), caracteritzat per terra poc compacte barrejada amb material constructiu, morter de calç de color gris i pedres de mida mitjana.

Sondeig 6.
Detall del mur UE 604 i la
banqueta UE 607

Sondeig 6.
Detall del mur UE 603 i la
banqueta UE 611

Per motius de seguretat tan sols es va excavar fins 1,1m de profunditat, ja que aquest sondeig es troba molt proper a un pou i a un mur de carrega de l'edifici.

Sondeig 7

El sondeig 7 es va realitzar en l'actual finca del carrer Reina Amàlia 38 i està situat en la planta baixa de l'edifici.

En el moment d'iniciar-se la intervenció, es va documentar un paviment de formigó (UE 701) d'uns 10cm de grossor, que forma part de l'actual nivell de circulació i que és igual al paviment de formigó documentat al Sondeig 3 (UE 301). Per tal de realitzar el sondeig, es va retallar amb l'ajuda d'un martell pneumàtic, el paviment en una superfície aproximada de 3m de llargada i 2,5m d'amplada.

Sondeig 7.
Delimitació i inicis dels treballs d'excavació.

Per sota d'aquest estrat, es va documentar un estrat interpretat com preparació o anivellament del paviment format per terra poc compacta barrejada amb material constructiu còdols de mida mitjana (UE 702).

Un cop retirat aquest nivell, van quedar a la vista dos canalitzacions (UE 706, 707, 710 i 711) o dipòsits separats per un mur (UE 708) i que segurament estaven en relació amb les activitats industrials de la casa fàbrica i un paviment (UE 709).

Sondeig 7.
Detall de les dues canalitzacions o dipòsits

Els dos dipòsits tenen les mateixes característiques. Cadascun està format per dos murs paral·lels fets de maons (30 x 15 x 4cm) disposats verticalment i lligats amb morter de calç de color beige. La llargada màxima està en funció de la llargada del sondeig (3m), l'amplada és de 4cm i la potència és de 30cm.

L'espai entre les canalitzacions va ser reblert amb terra i pedres (UE 713) i cobert per maons, amb mides de 30 x 15 x 4cm lligats amb morter de calç i sorra disposats horitzontalment, que formen el mur (UE 708).

A banda i banda de cada dipòsit es va documentar un paviment de maons amb mides de 25 x 25 x 4cm lligats amb morter de calç, interpretat com a nivell de circulació d'època moderna.

Sondeig 7.
Vista general de les canalitzacions i del paviment

A continuació es van documentar una sèrie de petits dipòsits i un nou paviment. El dipòsit 1 està format pels murs UE 725 i 726, caracteritzats per maons (30 x 15 x 4cm) disposats horitzontalment i lligats amb morter de calç de color gris. La llargada aproximada és de 50cm, l'amplada és de 15cm i la profunditat és de 30cm. El dipòsit 2 comparteix el mur UE 726 i per l'altre costat està tancat per el mur UE 728 que té les mateixes característiques que els altres.

Aquest dipòsits s'assenten sobre un paviment (UE 733) que està format per maons (30 x 14 x 4cm) lligats amb morter de calç amb direcció N-S.

Sondeig 7.
Detall dels petits dipòsits

Sondeig 7.
Detall dels petits dipòsits i el
paviment

També es va documentar un mur (UE 730) caracteritzat per maons lligats amb morter de calç que té unes mides aproximades de 50cm d'amplada. 70cm de llargada i 20 de gruix, que té una funció indeterminada. Un cop eliminat aquest mur es van posar al descobert dos nous dipòsits. Aquests estan formats pels murs UE 731, 735 i 737 que, a la vegada estan construïts amb maons (30 x 15 x 4cm) disposats horitzontalment i lligats amb morter de calç de color gris. Els rebliments dels dipòsits estaven compostos per terra molt compactada de color vermell fosc barrejada amb fragments de material constructiu (UE's 732 i 736).

Sondeig 7.
Detall dels petits dipòsits
UE 731, 735 i 737

Per tal de continuar amb las tasques d'excavació, es va eliminar parcialment el paviment UE 733, format per maons (30 x 14 x 4cm) lligats amb morter de calç amb direcció N-S. Això va possibilitar la documentació de dos estrats o nivells arqueològics, UE 739 i 740, formats per terra compactada, amb textura una mica humida i de color marró fosc barrejada amb fragments de material constructiu i fragments de ceràmica (tipus blanc i blava catalana, verd i manganès i vidriades modernes).

També es va registrar un mur de pedra delimitat la marge S-W del sondeig (UE 741)

Sondeig 7.
Detall del mur UE 741 i dels
estrats UE 739 i 740

Per últim es va documentar a un profunditat de 2,1m un estrat compost per argiles de color marró vermellós amb taques de carbonets i de carbonats, que possiblement sigui un nivell geològic, però que resta pendent de confirmar en una propera excavació.

Així doncs, amb la documentació de l'estrat d'argiles compactes i de color vermell (UE 327) es va finalitzar l'excavació d'aquest sondeig.

Sondeig 7.
Detall de l'estrat d'argiles
UE 742

Sondeig 7.
Vista final del sondeig
excavat.

VIII. CONCLUSIONS:

Durant la intervenció arqueològica que es va dur a terme a l'antiga casa fàbrica Estruch s'han documentat un seguit d'estructures que han estat localitzades durant els treballs que s'han centrat en la realització de set cales de sondeig.

Pel que fa a la datació i interpretació d'aquestes estructures cal associar-les per una banda a l'antiga casa fàbrica Estruch, i per l'altra a la presència d'un assentament prehistòric.

Per tant resultats arqueològics obtinguts, són especialment significatius tenint present que la zona es troba molt pròxima a d'altres àrees on s'han documentat restes d'època prehistòrica, romana, medieval i moderna.

Vistos els resultats de la intervenció en aquest espai, i coneixent el antecedents, es recomana en primer lloc, fer un estudi de paraments a la planta baixa i al soterrani de l'edifici. Aquest estudi permetria establir els marcs cronològics de l'evolució arquitectònica a partir de la comparació dels elements significatius de l'edifici (murs, portes, finestres...), i, en alguns casos, de la tècnica constructiva.

Les dades obtingudes d'aquest estudi facilitarien les tasques d'interpretació de les estructures relacionades amb les activitats industrials, com en aquest cas, les pròpies de estructures associades a una màquina de vapor (xemeneia, sortida de fums, carboneres, etc.) i les associades al lloguer de la força produïda per aquesta màquina (conductes, suports, etc).

En segon lloc es recomana tenir en compte l'estudi documental que en aquest moments s'està elaborant per part de Manel Fernandez (Regesa). Aquest estudi documental permetrà obtenir una cronologia absoluta dels canvis evolutius de l'edifici, i emmarcar-los dins el seu context històric.

Per últim, i més important, es considera imprescindible la realització d'una intervenció arqueològica en extensió. És a dir, en aquest cas, un cop eliminades les plantes superiors dels edificis i un cop assolit la cota del carrer, és imprescindible la presència d'un equip de professionals de l'arqueologia que podran localitzar i delimitar possibles estructures arqueològiques fins ara desconegudes, per tal d'obtenir una cronologia absoluta, primer dels diferents cossos de l'edifici i altres usos i funcions de la casa fàbrica i segon de les restes prehistòriques.

IX. BIBLIOGRAFIA:

- ARTIGUES, P. (2001): *Memòria de la intervenció al C/ Sant pau núm. 116 cantonada Reina Amàlia i C/ Carretes. Barcelona (Barcelonès). 1 desembre 1998-22 febrer 1999, 24 març-9 abril 1999, 26 abril-12 juny*. Servei d'Arqueologia de la Ciutat, inèdita.
- CARBONELL, E.; GUILBAUD, M.; MORA, R. (1983). La utilización de la lógica analítica para el estudio de tecno-complejos a cantos tallados. *Cahier Noir*, 1, pp. 3-64.
- FERNÁNDEZ, M. (2009). Estudi històric-arquitectònic de la casa fàbrica Estruch al Raval, Barcelona. INEDIT.
- GRANADOS, O.; PUIG, F.; FARRÉ, R. (1993): La intervenció arqueològica a Sant Pau del Camp: un nou jaciment prehistòric al Pla de Barcelona. *Tribuna d'Arqueologia 1992-1993*. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Barcelona, p. 27-38.
- GONZÁLEZ, J. (2008). *Memòria de la intervenció arqueològica al carrer Riereta 37-37bis/ Sant Pau 84 (Codi MHCB 010/05)*. Àrea de Coneixement i Recerca, Direcció General de Patrimoni Cultural, Generalitat de Catalunya
- GONZÁLEZ, J.; HARZBECHER, K. (2009). *Memòria de la intervenció arqueològica als carrers Reina Amàlia 31-33, Lleialtat 1-9 i Carretes 58-49 (Codi MUHBA 041/08)*. Àrea de Coneixement i Recerca, Direcció General de Patrimoni Cultural, Generalitat de Catalunya
- GONZÁLEZ, T. (2008). Estudi geotècnic previ d'un solar situat al Carrer de la Reina Amàlia nº 38 de la ciutat de Barcelona. Informe 10215. CENTRE CATALÀ DE GEOTÈCNIA S.L.
- PUIG, F. (2009). Projecte d'intervenció arqueològica al Carrer de la Reina Amàlia 38-38bis, Carrer de Sant Pau 118 i Carrer de les Flors 2, Districte de Cuitat Vella, Barcelona. Servei d'Arqueologia del Museu d'Història de Barcelona.
- SALAZAR, N. (2003). *Informe preliminar dels sondeigs arqueològics. C/ Reina Amàlia, 16-16bis. Barcelona*. Àrea de Coneixement i Recerca, Direcció General de Patrimoni Cultural, Generalitat de Catalunya.
- SUBIRANES, C. (2004). Memòria de la intervenció arqueològica de sondatge al complex esportiu de Can Ricart.
- SOBREQÜÉS I CALLICÓ, J. (2001): *Història de Barcelona*. Enciclopèdia Catalana. Barcelona.
- VVAA. (2008). Estudi del jaciment Neolític de la Caserna de Sant Pau (Barcelona). *QUARHIS*. Època II, núm. 4, Barcelona, pp. 13-87

Ajuntament de Barcelona www.bcn.cat

GoogleEarth www.google.com

XI. ANNEX 1: Unitats Estratigràfiques:

U.E. 101

Tipus: Estructura

Descripció: Paviment de maons amb mides de 25 x 25 x 4cm

La cota màxima es de 2,99 m.s.n.m.

Situació: Sondeig 1

Relacions físiques:

Igual a: 401

Cobreix: 102

Interpretació: Nivell de circulació

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 102

Tipus: Estrat

Descripció: Estrat d'uns 20cm de potència aproximada, molt compacte format per argiles i sorres barrejades amb morter de calç, fragments de material constructiu i de fosa.

Situació: Sondeig 1

Relacions físiques:

Cobert per: 101

Cobreix: 103, 104, 107, 108

Interpretació: Nivell de preparació o anivellament per paviment UE 101

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 103

Tipus: Estrat

Descripció: Nivell d'uns 60cm de potència format per argiles i sorres poc compactes, de color marró fosc i barrejades amb fragments de morter de calç, pedres de mida mitjana, carbons petits i morter de calç. La cota màxima es de 2,75m.s.n.m. aproximadament.

Situació: Sondeig 1

Relacions físiques:

Cobert per: 102

Cobreix: 105, 109

Rebleix:106

Tallat per: 107

Interpretació: Nivell de rebliment que amortitza l'estructura que funciona com a sortida de fums (UE 112,113).

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 104

Tipus: Estrat

Descripció: Estrat d'uns 60cm de potència, de color gris fosc i poc compacte, format per terra barrejada amb cendres, pedres de mida petita, material constructiu i fragments petits de carbó. La cota màxima es de 2,75ms.n.m. aproximadament.

Situació: Sondeig 1

Relacions físiques:

Cobert per: 102

Cobreix: 109

Rebleix: 107, 108

Interpretació: Rebliment de la canalització UE 107, 108

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 105

Tipus: Estrat ○

Descripció: nivell d'argiles de color marró vermellós amb sorres disperses i nòduls de carbonat toves i humides. La cota màxima es de 2,64ms.n.m. aproximadament.

Situació: Sondeig 1

Relacions físiques:

Cobert per: 103

Tallat per: 106

Interpretació: Nivell geològic

Cronologia / fase: quaternari recent

U.E. 106

Tipus: Retall △

Descripció: Retall recte a l'estrat UE 105 per encaixar el mur 113

Situació: Sondeig 1

Relacions físiques:

Solidari: 114

Cobert per: 103

Reblert per: 113

Talla: 105

Interpretació: Retall al nivell d'argiles per tal de construir un conducte o sortida de fums (UE 112, 113).

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 107

Tipus: Estructura □

Descripció: Mur de maons (30 x 15 x 4cm) lligats amb sorra i argila amb direcció W-S i uns 60cm de profunditat. És paral·lel al mur UE 108 i estan separats per 40cm.

Situació: Sondeig 1

Relacions físiques:

Solidari: 108

Recolza en: 109

Cobert per: 102

Reblert per: 104

Talla: 103

Interpretació: Mur de canalització que funciona amb mur UE 108

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 108

Tipus: Estructura □

Descripció: Mur de maons (30 x 15 x 4cm) lligats amb sorra i argila amb direcció W-S i

uns 60cm de profunditat. És paral·lel al mur UE 107 i estan separats per 58cm

Situació: Sondeig 1

Relacions físiques:

Solidari: 107

Recolza en: 109

Cobert per: 102

Reblert per: 104

Talla: 103

Interpretació: Mur de canalització que funciona amb mur UE 107

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 109

Tipus: Estrat ○

Descripció: Nivell d' aproximadament uns 40cm de potència format per sorra barrejada amb runa, morter de calç, pedres de mida mitjana i fragments de carbons.

Situació: Sondeig 1

Relacions físiques:

Hi recolza: 107, 108

Cobert per: 103

Cobreix: 110

Rebleix: 112, 113

Interpretació: Rebliment de l'estructura UE 112 i 113 o conducte amb funció de sortida de fums.

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 110

Tipus: Estrat ○

Descripció: Estrat compacte, de color negre i 10cm de potència format per terra barrejada cendres i carbons.

Situació: Sondeig 1

Relacions físiques:

Cobert per: 109

Cobreix: 111

Rebleix: 112, 113

Interpretació: Rebliment de l'estructura UE 112 i 113 o conducte amb funció de sortida de fums.

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 111

Tipus: Estrat ○

Descripció: Nivell d' argiles de color vermell molt compactes

Situació: Sondeig 1

Relacions físiques:

Cobert per: 110

Cobreix: 115

Rebleix: 112, 113

Interpretació: Estrat d'anivellament de l'estructura UE 112 i 113 o conducte amb

funció de sortida de fums.

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 112

Tipus: Estructura

Descripció: Mur fet de maons amb mides 30 x 15 x 4cm lligats amb morter de calç de color gris, amb orientació W-S i 50cm d'alçada aproximada.

Situació: Sondeig 1

Relacions físiques:

Solidari: 113

Recolza en: 115

Hi recolza: 108

Reblert per: 109, 110, 111

Rebleix: 106, 114

Interpretació: Estructura UE 112 i 113 o conducte amb funció de sortida de fums.

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 113

Tipus: Estructura

Descripció: Mur fet de maons amb mides 30 x 15 x 4cm lligats amb morter de calç de color gris, amb orientació W-S i 50cm d'alçada aproximada.

Situació: Sondeig 1

Relacions físiques:

Solidari: 112

Recolza en: 115

Reblert per: 109, 110, 111

Rebleix: 106, 114

Interpretació: Estructura UE 112 i 113 o conducte amb funció de sortida de fums.

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 114

Tipus: Retall

Descripció: Retall recte per encaixar el mur 112

Situació: Sondeig 1

Relacions físiques:

Solidari: 106

Cobert per: 103

Reblert per: 112

Interpretació: Retall efectuat per tal de construir un conducte o sortida de fums (UE 112, 113).

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 115

Tipus: Estrat

Descripció: Nivell d'argiles de color marró vermellós amb sorres disperses i nòduls de carbonat mitjanament consolidades.

Situació: Sondeig 1

Relacions físiques:

Hi recolza: 112, 113

Cobert per: 111

Cobreix: 116

Interpretació: Nivell geològic

Cronologia / fase: quaternari recent

U.E. 116

Tipus: Estrat

Descripció: Sediment de matriu argilosa i sorrenca de coloració marró amb presència de fragments petits de carbó, ceràmica feta a mà i indústria lítica (ascles i laminetes) tallats en jaspi i sílex.

Situació: Sondeig 1

Relacions físiques:

Cobert per: 115

Cobreix: 117

Interpretació: Nivell d'amortització o abandonament d'un assentament prehistòric.

Cronologia / fase: època prehistòrica: Neolític antic evolucionat (2º terci del V mil·lenni A. N. E. horitzó epicardial/postcardial).

U.E. 117

Tipus: Estructura

Descripció: Concentració de pedres de mides petites i mitjanes, lligades amb sediment de color marró i amb presència de ceràmica feta a mà i indústria lítica (ascles i laminetes) tallats en jaspi i sílex.

Situació: Sondeig 1

Relacions físiques:

Cobert per: 116

Interpretació: Part visible d'una estructura de pedres possiblement associada a una estructura de combustió o de emmagatzematge d'època prehistòrica.

Cronologia / fase: època prehistòrica: Neolític antic evolucionat (2º terci del V mil·lenni A. N. E. horitzó epicardial/postcardial).

U.E. 201

Tipus: Estrat

Descripció: Nivell d'inici del sondeig 2 que té una potència de 15cm. La cota màxima és de 3,03m.s.n.m. i esta compost per terra de color marró fosc molt compacta i amb presència de restes de fosa, claus, fusta, pedres de mida mitjana, etc.

Situació: Sondeig 2

Relacions físiques:

Cobreix: 202

Interpretació: Nivell superficial o actual nivell de circulació.

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 202

Tipus: Estrat

Descripció: Nivell d'uns 10cm de grossor compost per argiles premsades de color

vermell.

Situació: Sondeig 2

Relacions físiques:

Cobert per: 201

Cobreix: 203

Interpretació: Estrat d'anivellament de l'actual nivell de circulació.

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 203

Tipus: Estrat ○

Descripció: Nivell d'uns 10cm de potència, de color marró i textura humida format per terra barrejada amb llims i fragments de morter de calç de color gris i petites taques de carbó.

Situació: Sondeig 2

Relacions físiques:

Cobert per: 202

Cobreix: 204

Interpretació: Nivell de rebliment.

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 204

Tipus: Estrat ○

Descripció: Nivell d'uns 30cm de espessor compost per terra de color marró fosc barrejada amb graves i sorres amb presència de fragments de material constructiu, escòria i pedres de mida mitjana.

Situació: Sondeig 2

Relacions físiques:

Cobert per: 203

Cobreix: 205

Interpretació: Nivell de rebliment

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 205

Tipus: Estrat ○

Descripció: Nivell d'uns 10 a 15cm de grossor compost per argiles premsades de color vermell.

Situació: Sondeig 2

Relacions físiques:

Cobert per: 204

Cobreix: 211

Interpretació: Nivell de rebliment

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 206

Tipus: Estrat ○

Descripció: Nivell d'uns 30 a 35cm de espessor compost per terra de color marró barrejada amb sorra amb presència de fragments de material constructiu, morter de calç

de color gris, pedres de mida mitjana i fragments de ceràmica (tipus blava catalana i vidriada entre altres)

Situació: Sondeig 2

Relacions físiques:

Cobert per: 211

Cobreix: 212

Interpretació: Nivell de rebliment

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 207

Tipus: Estrat ○

Descripció: Estrat compacte, de color marró vermellós i 15cm de potència format per terra barrejada amb argiles, morter de calç i taques de carbó.

Situació: Sondeig 2

Relacions físiques:

Cobert per: 212

Cobreix: 208, 216

Interpretació: Nivell de rebliment

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 208

Tipus: Estructura □

Descripció:

Situació: Sondeig 2

Relacions físiques: Paviment format per maons de mides 15 x 15 x 4cm de coloració negra produïda per estar en contacte amb restes de carbó.

Cobert per: 207

Cobreix: 213

Tallat per: 209

S'hi adossa: 216

Interpretació: Paviment o nivell de circulació.

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 209

Tipus: Retall △

Descripció: Retall al paviment UE 208

Situació: Sondeig 2

Relacions físiques:

Cobert per: 207

Talla: 208

Interpretació: Retall al paviment UE 208. La seva funcionalitat està encara per determinar.

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 210

Tipus: Estrat ○

Descripció: Nivell de terra poc compacte, de color marró clar barrejada amb morter de

calç i material constructiu.

Situació: Sondeig 2

Relacions físiques:

Cobert per: 214

Adossat a: 217, 218

Interpretació: Nivell de rebliment

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 211

Tipus: Estrat ○

Descripció: Nivell d'uns 15 a 20cm de potència, de color marró i textura humida format per terra barrejada amb llims i fragments de material constructiu i petites taques de carbó.

Situació: Sondeig 2

Relacions físiques:

Cobert per: 205

Cobreix: 206

Interpretació: Nivell de rebliment

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 212

Tipus: Estrat ○

Descripció: Nivell d'uns 15 a 20cm de potència, de color gris fosc format per terra barrejada amb fragments de material constructiu, petites pedres, escòria i cendres.

Situació: Sondeig 2

Relacions físiques:

Cobert per: 206

Cobreix: 207

Interpretació: Nivell de rebliment

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 213

Tipus: Estrat ○

Descripció: Nivell d'uns 2 a 5cm de grossor format per morter de calç de color gris.

Situació: Sondeig 2

Relacions físiques:

Cobert per: 208

Cobreix: 214

Interpretació: Nivell de preparació de paviment 208

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 214

Tipus: Estrat ○

Descripció: Nivell molt compacte, d'uns 10 a 15cm de potència i de color gris fosc format per terra y morter de calç.

Situació: Sondeig 2

Cobert per: 213

Cobreix: 210

Interpretació: Estrat d'anivellament del nivell de circulació o paviment UE 208

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 215

Tipus: Estructura

Descripció: Coberta formada per maons de 30 x 15 x 4cm lligats amb morter de calç de color gris.

Situació: Sondeig 2

Relacions físiques:

Cobert per: 210

Cobreix: 217, 218

Interpretació: Coberta de canalització formada pels murs UE 217 i 218

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 216

Tipus: Estructura

Descripció: Mur amb direcció N-W construït per maons de mida 30 x 15 x 4cm lligats amb morter de calç

Situació: Sondeig 2

Relacions físiques:

Cobert per: 207

Adossat a: 208

Interpretació: Mur amb funcionalitat indeterminada

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 217

Tipus: Estructura

Descripció: Mur amb direcció N-W amb tendència a corba cap al W, construït per maons de mida 30 x 15 x 4cm lligats amb morter de calç i paral·lel al mur UE 218.

Situació: Sondeig 2

Relacions físiques:

Solidari: 218

Cobert per: 215

S'hi adossa: 219

Interpretació: Mur de canalització

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 218

Tipus: Estructura

Descripció: Mur amb direcció N-W amb tendència corba cap al W, construït amb maons de mida 30 x 15 x 4cm lligats amb morter de calç i paral·lel al mur UE 217.

Situació: Sondeig 2

Relacions físiques:

Solidari:217

Cobert per: 215

S'hi adossa: 219

Interpretació: Mur de canalització
Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 219

Tipus: Estrat

Descripció: Estrat poc compacte de color marró format per terra barrejada amb morter de calç

Situació: Sondeig 2

Relacions físiques:

Cobert per: 215

Adossat a: 217, 218

Interpretació: Rebliment canalització formada pels murs UE 217 i 218

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 301

Tipus: Estructura

Descripció: Paviment de formigó d'uns 10cm de grossor. La cota superior és de 6,99m.s.n.m.

Situació: Sondeig 3

Relacions físiques:

Cobreix: 302

Interpretació: Nivell superficial o actual nivell de circulació.

Cronologia / fase: contemporània

U.E. 302

Tipus: Estrat

Descripció: Nivell format per sorra, graves i còdols

Situació: Sondeig 3

Relacions físiques:

Cobert per: 301

Cobreix: 303, 304, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 317

Interpretació: Estrat de anivellament del paviment de formigó UE 301

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 303

Tipus: Estructura

Descripció: Mur amb direcció E-S fet de maons, amb mides 30 x 15 x 4cm, lligats amb morter de calç i amb 1,4m de llargada, 90cm d'amplada i uns 70cm de profunditat.

Situació: Sondeig 3

Relacions físiques:

Solidari: 306, 308

Recolza en: 322

Cobert per: 302

Tallat per: 312

S'hi adossa: 304, 305

Interpretació: Estructura destinada al suport d'alguna maquinària relacionada amb la fàbrica.

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 304

Tipus: Estructura

Descripció: Paviment fet amb morter de calç de color banc/grisos.

Situació: Sondeig 3

Relacions físiques:

Cobert per: 302

Cobreix: 305

Tallat per: 309, 321

Adossat a: 303

Interpretació: Nivell de circulació

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 305

Tipus: Estrat

Descripció: Nivell de terra de color marró i compactació mitjana, barrejada amb morter de calç, fragments de material constructiu i fragments de ceràmica (tipus blava catalana, porcellana, vidriades, etc.)

Situació: Sondeig 3

Relacions físiques:

Recolza en: 307

Cobert per: 304

Cobreix: 323

Tallat per: 309, 321

Adossat a: 303

Interpretació: Nivell de rebliment

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 306

Tipus: Estructura

Descripció: Mur amb direcció S-W, fet de maons, amb mides 30 x 15 x 4cm, lligats amb morter de calç i amb 1,2m de llargada, 80cm d'amplada i uns 60cm de profunditat.

Situació: Sondeig 3

Relacions físiques:

Solidari: 303, 308

Recolza en: 319

Cobert per: 302

S'hi adossa: 307

Interpretació: Estructura destinada al suport d'alguna maquinària relacionada amb la fàbrica.

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 307

Tipus: Estructura

Descripció: Mur amb direcció N-W, fet de maons, amb mides 30 x 15 x 4cm, lligats amb morter de calç i amb 2,7m de llargada, 45cm d'amplada i uns 60cm de profunditat.

Situació: Sondeig 3

Relacions físiques:

Hi recolza: 305, 313, 315

Cobert per: 302

Tallat per: 310, 320

Adossat a: 306

Interpretació: Possiblement mur de fonamentació / delimitació de l'espai soterrani.

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 308

Tipus: Estructura

Descripció: Mur amb direcció S-W, fet de maons, amb mides 30 x 15 x 4cm, lligats amb morter de calç. Tan sols es van documentar 10cm d'amplada, degut a que es va trobar al límit del sondeig.

Situació: Sondeig 3

Relacions físiques:

Solidari: 303, 306

Cobert per: 302

Tallat per: 312

Interpretació: : Possiblement es tracti d'una estructura destinada al suport d'alguna maquinària relacionada amb la fàbrica.

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 309

Tipus: Estructura

Descripció: Mur fet de maons (amb mides 30 x 15 x 4cm) lligats amb morter de calç de color gris i direcció E-S. L'amplada màxima registrada és de 15cm, la longitud màxima és de 40cm i la profunditat és aproximadament 70cm

Situació: Sondeig 3

Relacions físiques:

Recolza en: 322

Cobert per: 302

Talla: 304, 305, 323, 316

Interpretació: Mur de funció indeterminada que va ser eliminat per tal de poder continuar amb els treballs d'excavació

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 310

Tipus: Estructura

Descripció: Conducte amb tendència circular format per dos murs verticals i dos mur horitzontals fets amb maons (amb mides 30 x 15 x 4cm) i lligats amb morter de calç de color gris. El interior està revestit amb morter de calç de color groc.

Situació: Sondeig 3

Relacions físiques:

Cobert per: 302

Cobreix: 318

Reblert per: 314

Talla: 307

S'hi adossa: 304, 305, 313, 323

Interpretació: Desguàs relacionat amb l'antiga casa fàbrica

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 311

Tipus: Estrat: ○

Descripció: Rebliment format per terra molt compactada, de color marró molt fosc i barrejada amb fragments de material constructiu, restes de fosa i carbó

Situació: Sondeig 3

Relacions físiques:

Cobert per: 302

Rebleix: 312

Interpretació: Rebliment canal

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 312

Tipus: Retall △

Descripció: Retall als murs UE 303 i 308, amb direcció S-W, d'uns 2,1m de llargada, 15cm d'amplada i 20cm de profunditat.

Situació: Sondeig 3

Relacions físiques:

Reblert per: 311

Talla: 303, 308

Interpretació: Canalització possiblement associada a les activitats de l'antiga fàbrica.

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 313

Tipus: Estrat ○

Descripció: Rebliment entre desguàs UE 310 i mur UE 307 compost per terra poc compacte de color marró clar, barrejada amb morter de calç de color gris, fragments de material constructiu i pedres de mida petita.

Situació: Sondeig 3

Relacions físiques:

Cobert per: 302

Adossat a: 307, 310

Interpretació: Nivell de rebliment

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 314

Tipus: Estrat ○

Descripció: Rebliment format per terra de color marró fosc molt compact i textura humida barrejada amb restes de fosa i pedres de mida petita.

Situació: Sondeig 3

Relacions físiques:

Rebleix: 310

Interpretació: Rebliment desguàs

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 315

Tipus: Estrat ○

Descripció: Paviment de morter de calç d'uns 5-10cm de grossor

Situació: Sondeig 3

Relacions físiques:

Cobert per: 316

Cobreix: 318

Tallat per: 309, 321

Adossat a: 303, 306, 309, 310

Interpretació: Possible nivell de circulació

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 316

Tipus: Estrat ○

Descripció: Nivell de terra poc compactada i de color marró fosc barrejada restes de petits carbonets i fragments de ceràmica (tipus porcellana, vidriades, etc.)

Situació: Sondeig 3

Relacions físiques:

Cobert per: 323

Cobreix: 315

Tallat per: 309

Adossat a: 303, 306, 309, 310

Interpretació: Nivell de rebliment

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 317

Tipus: Estrat ○

Descripció: Rebliment format per terra poc compacta de color marró fosc i poc compacte barrejat amb fragments de material constructiu, pedres de mida mitjana i fragments de ceràmica (tipus blanc i blaves, vidriades, policromes, porcellana, etc.)

Situació: Sondeig 3

Relacions físiques:

Cobert per: 302

Rebleix: 321

Interpretació: Rebliment de rasa 321

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 318

Tipus: Estrat ○

Descripció: Nivell 80cm de grossor compost per terra compactada, amb textura humida i color marró fosc amb taques de carbonets i morter de calç

Situació: Sondeig 3

Relacions físiques:

Cobert per: 315

Cobreix: 326, 319,

Adossat a: 307, 322

Interpretació: Nivell de rebliment

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 319

Tipus: Estructura

Descripció: Mur amb direcció N-S fet de maons, amb mides 30 x 15 x 4cm, lligats amb morter de calç i amb 1,2m de llargada, 20cm d'amplada i 1m de profunditat.

Situació: Sondeig 3

Relacions físiques:

Hi recolza: 306

Cobert per: 318

Adossat a: 307

Interpretació: Possible mur de fonamentació

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 320

Tipus: Estructura

Descripció: Conducte fet de ceràmica vidriada lligada amb morter de calç.

Situació: Sondeig 3

Relacions físiques:

Recolza en: 325

Cobert per: 317

Reblert per: 324

Talla: 307

Interpretació: Canalització

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 321

Tipus: Retall

Descripció: Retall amb direcció NW-SE i aproximadament 2m de llarg, 50cm d'amplada i 1,9m de profunditat

Situació: Sondeig 3

Relacions físiques:

Cobert per: 302

Reblert per: 317, 320

Talla: 304, 305, 315, 316, 318, 323, 326

Interpretació: Retall fet per instal·lar-hi la canalització UE 320

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 322

Tipus: Estructura

Descripció: Mur fet de pedres de mida mitjana sense escantonar lligades amb morter de calç de color gris. La llargada documentada es de 60cm, l'amplada de 40cm i 1,1m de profunditat.

Situació: Sondeig 3

Relacions físiques:

Hi recolza: 303, 309

Tallat per: 321

Interpretació: Mur de funció indeterminada, encara que per la tècnica constructiva diferents, possiblement formi part d'una altre fase constructiva anterior

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 323

Tipus: Estructura

Descripció: Paviment de morter de calç

Situació: Sondeig 3

Relacions físiques:

Cobert per: 305

Cobreix: 316

Tallat per: 309

Adossat a: 303, 310

Interpretació: Possible nivell de circulació

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 324

Tipus: Estrat

Descripció: Rebliment format per terra poc compactada i de color marró barrejada amb sorra de platja.

Situació: Sondeig 3

Relacions físiques:

Rebleix: 320

Interpretació: Rebliment de canalització UE 320

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 325

Tipus: Estructura

Descripció: Paviment format per maons (amb mides 30 x 15 x 4cm) disposats horitzontalment lligats amb morter de calç .

Situació: Sondeig 3

Relacions físiques:

Hi recolza: 320

Rebleix: 321

Interpretació: Paviment o base de canalització UE 320

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 326

Tipus: Estrat

Descripció: Nivell format per argiles de color marró vermellós i presència de taques petites de carbons

Situació: Sondeig 3

Relacions físiques:

Cobert per: 318

Cobreix: 327

Tallat per: 321

Interpretació: Possible nivell de rebliment, encara que en una futura excavació s'hauria de comprovar si es tracta d'un nivell geològic o no.

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 327

Tipus: Estrat

Descripció: Nivell de argiles compactes i de color vermell.

Situació: Sondeig 3

Relacions físiques:

Cobert per: 326

Interpretació: Possible nivell geològic

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 401

Tipus: Estructura

Descripció: Paviment de maons amb mides de 25 x 25 x 4cm

Situació: Sondeig 4

Relacions físiques:

Igual a: 101

Cobreix: 402

Interpretació: Nivell de circulació

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 402

Tipus: Estrat

Descripció: Estrat d'uns 10cm de potència aproximada, molt compacte format per argiles i sorres barrejades amb morter de calç, fragments de material constructiu i de fosa.

Situació: Sondeig 4

Relacions físiques:

Cobert per: 401

Cobreix: 403, 409

Interpretació: : Nivell de preparació o anivellament per paviment UE 401

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 403

Tipus: Estrat

Descripció: Nivell d'uns 10cm de grossor compost per terra poc compactada barrejada amb morter de calç i fragments de material constructiu.

Situació: Sondeig 4

Relacions físiques:

Cobert per: 402

Cobreix: 404

Interpretació: Nivell de rebliment

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 404

Tipus: Estrat

Descripció: Nivell caracteritzat per tenir una gran potencia, fins a 1,3m, format per terra de color marró poc compactada barrejada amb argiles de color vermell i textura humida, fragments de material constructiu i morter de calç de color blanc.

Situació: Sondeig 4

Relacions físiques:

Cobert per: 403

Cobreix: 405, 406, 407, 408

Interpretació: Nivell d'amortització de l'espai.

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 405

Tipus: Estructura

Descripció: Paviment format per maons de mides 15 x 15 x 4cm de coloració negra produïda per estar en contacte amb restes de carbó.

Situació: Sondeig 4

Relacions físiques:

Igual a: 208

Cobert per: 404

Adossat a: 406, 407

Interpretació: Nivell de circulació.

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 406

Tipus: Estructura

Descripció: Mur fet de maons (amb mides 30 x 15 x 4cm) lligats amb morter de calç de color gris i direcció N-E. L'amplada màxima registrada és de 80cm i la longitud màxima és de 1,8m.

Situació: Sondeig 4

Relacions físiques:

Cobert per: 404

S'hi adossa: 405, 407, 408

Interpretació: Mur de funció indeterminada i en un estat de conservació precari.

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 407

Tipus: Estructura

Descripció: Mur fet de maons (amb mides 30 x 15 x 4cm) lligats amb morter de calç de color gris i direcció N-W. L'amplada màxima registrada és de 30cm i la longitud màxima és de 30cm.

Situació: Sondeig 4

Relacions físiques:

Cobert per: 404

Adossat a: 406

S'hi adossa: 405, 408

Interpretació: Mur de funció indeterminada

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 408

Tipus: Estrat

Descripció: Nivell entre dos estructures format per terra de color marró fosc poc compactada, pedres de mida petita y restes de material constructiu.

Situació: Sondeig 4

Relacions físiques:

Cobert per: 404

Adossat a: 406, 407

Interpretació: Nivell de rebliment

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 409

Tipus: Estructura

Descripció: Conducte amb direcció N-W. La longitud documentada és d'uns 80cm i la amplada és de 20cm.

Situació: Sondeig 4

Relacions físiques:

Cobert per: 402

Interpretació: Conducte o canalització relacionat amb les activitats de la casa fàbrica

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 501

Tipus: Estructura

Descripció: Paviment d'uns 55cm de potència format per fragments de materials constructius barrejats amb còdols i morter de calç de color blanc. La cota superficial es de 2,92m.s.n.m.

Situació: Sondeig 5

Relacions físiques:

Cobreix: 502

Interpretació: Paviment hidràulic de dipòsit d'aigua/ cisterna

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 502

Tipus: Estrat

Descripció: Nivell compost per argiles llimoses, sorres disperses i nòduls de carbonat de color marró fosc i textura tova i humida. Per motius de seguretat tan sols es va excavar fins assolir la cota de 1,05m.s.n.m. sense detectar la presència d'indícis de restes arqueològics.

Situació: Sondeig 5

Relacions físiques:

Cobert per: 501

Interpretació: Nivell geològic

Cronologia / fase: quaternari recent

U.E. 601

Tipus: Estructura

Descripció: Paviment format per maons (30 x 14 x 4cm) lligats amb morter de calç. La cota superficial es de 2,91m.s.n.m.

Situació: Sondeig 6

Relacions físiques:

Cobreix: 602

Interpretació: Nivell de circulació

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 602

Tipus: Estrat

Descripció: Estrat d'uns 6cm de potència aproximada, molt compacte format per argiles i sorres barrejades amb morter de calç i fragments de material constructiu

Situació: Sondeig 6

Relacions físiques:

Cobert per: 601

Cobreix: 603, 604, 608, 609, 610, 612

Interpretació: Nivell de preparació o anivellament per paviment UE 601

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 603

Tipus: Estructura

Descripció: Mur fet de maons de (30 x 15 x 4cm) lligats amb morter de calç amb direcció N-S i uns 45cm d'amplada.

Situació: Sondeig 6

Relacions físiques:

Solidari: 604

Cobert per: 602

S'hi adossa: 608, 609, 611

Interpretació: La funció d'aquest mur serà determinada quan es realitzi l'excavació en extensió.

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 604

Tipus: Estructura

Descripció: Mur fet de maons de (30 x 15 x 4cm) lligats amb morter de calç amb direcció N-W i aproximadament 65cm d'amplada.

Situació: Sondeig 6

Relacions físiques:

Solidari: 603

Cobert per: 602

Tallat per: 605, 606

S'hi adossa: 607, 608

Interpretació: La funció d'aquest mur serà determinada quan es realitzi l'excavació en extensió.

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 605

Tipus: Retall $\triangle$

Descripció: Retall rectangular (15 x 15) al mur UE 604

Situació: Sondeig 6

Relacions físiques:

Reblert per: 610

Talla: 604

Interpretació: Possible encaix. La funció d'aquest retall serà determinada quan es realitzi l'excavació en extensió.

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 606

Tipus: Retall $\triangle$

Descripció: Retall rectangular (15 x 15) al mur UE 604

Situació: Sondeig 6

Relacions físiques:

Reblert per: 612

Talla: 604

Interpretació: Possible encaix. La funció d'aquest retall serà determinada quan es realitzi l'excavació en extensió.

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 607

Tipus: Estructura $\square$

Descripció: Mur fet de maons (30 x 14 x 4cm) lligats amb morter de calç de color gris.

Situació: Sondeig 6

Relacions físiques:

Cobert per: 608

Adossat a: 604

Interpretació: Banqueta de fonamentació del mur UE 604

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 608

Tipus: Estrat $\circ$

Descripció: Nivell compost per terra poc compacte barrejada amb material constructiu, morter de calç de color gris i pedres de mida mitjana.

Situació: Sondeig 6

Relacions físiques:

Cobert per: 602

Cobreix: 607, 611

Adossat a: 603, 604

S'hi adossa: 609

Interpretació: Rebliment o nivell d'amortització.

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 609

Tipus: Estrat $\circ$

Descripció: Nivell d'argiles de color vermell barrejades amb sorra, morter de calç de color gris i pedres de mida petita.

Situació: Sondeig 6

Relacions físiques:

Cobert per: 602

Adossat a: 603, 608

Interpretació: Rebliment o nivell d'amortització

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 610

Tipus: Estrat

Descripció: Sediment compost per terra poc compacte barrejada amb morter de calç de color gris.

Situació: Sondeig 6

Relacions físiques:

Cobert per: 602

Rebleix: 605

Interpretació: Rebliment del retall UE 605

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 611

Tipus: Estructura

Descripció: Mur fet de maons (30 x 14 x 4cm) lligats amb morter de calç de color gris.

Situació: Sondeig 6

Relacions físiques:

Cobert per: 608

Adossat a: 603

Interpretació: Banqueta de fonamentació del mur UE 603

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 612

Tipus: Estrat

Descripció: Sediment compost per terra poc compacte barrejada amb morter de calç de color gris.

Situació: Sondeig 6

Relacions físiques:

Cobert per: 602

Rebleix: 606

Interpretació: Rebliment del retall UE 606

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 701

Tipus: Estructura

Descripció: Paviment de formigó d'uns 10cm de grossor.

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Igual a: 301

Cobreix: 702

Interpretació: Nivell superficial o actual nivell de circulació.

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 702

Tipus: Estrat

Descripció: Nivell format per sorra, graves i còdols

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Cobert per: 701

Cobreix: 703, 705, 706, 707, 708, 709

Interpretació: Estrat d'anivellament del paviment de formigó UE 701

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 703

Tipus: Estrat

Descripció: Rebliment format per terra poc compactada de color marró barrejada amb fragments de material constructiu, morter de calç de color blanc i fragments de ceràmica (tipus vidriada moderna, porcellana, etc.)

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Cobert per: 702

Cobreix: 717

Rebleix: 706-707

Interpretació: Rebliment o nivell d'amortització d'un dipòsit o d'una canalització

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 704

Tipus: Estrat

Descripció: Rebliment format per terra poc compactada de color marró barrejada amb fragments de material constructiu, morter de calç de color blanc, fragments de rajoles blanc i blaves, fragment d'una columna de pedra i fragments de ceràmica vidriada moderna.

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Cobert per: 709

Cobreix: 717

Rebleix: 710-711-712

Interpretació: Rebliment o nivell d'amortització d'un dipòsit o d'una canalització

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 705

Tipus: Estructura

Descripció: Mur amb direcció N-E, construït amb maons de mida 30 x 15 x 4cm lligats amb morter de calç. Tan sols es van documentar 12cm d'amplada i 30cm de profunditat.

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Recolza en: 717
Cobert per: 702
S'hi adossa: 706
Interpretació: Mur amb funció indeterminada.
Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 706

Tipus: Estructura
Descripció: Mur de maons (30 x 15 x 4cm) disposats verticalment i lligats amb morter de calç de color beige. La llargada màxima està en funció de la llargada del sondeig (3m), l'amplada és de 4cm i la potència és de 30cm
Situació: Sondeig 7
Relacions físiques:
Solidari: 707
Recolza en: 717
Cobert per: 702
Reblert per: 703
Adossat a: 705
Interpretació: Paret de canalització o dipòsit
Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 707

Tipus: Estructura
Descripció: Mur de maons (30 x 15 x 4cm) disposats verticalment i lligats amb morter de calç de color beige. La llargada màxima està en funció de la llargada del sondeig (3m), l'amplada és de 4cm i la potència és de 30cm
Situació: Sondeig 7
Relacions físiques:
Solidari: 706
Recolza en: 717
Hi recolza: 708
Cobert per: 702
Reblert per: 703
S'hi adossa: 713
Interpretació: Paret de canalització o dipòsit
Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 708

Tipus: Estructura
Descripció: Mur fet de maons amb mides de 30 x 15 x 4cm lligats amb morter de calç i sorra.
Situació: Sondeig 7
Relacions físiques:
Recolza en: 707, 711
Cobert per: 702
Cobreix: 713
Interpretació: Mur de separació entre canalitzacions o dipòsits.

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 709

Tipus: Estructura

Descripció: Paviment de maons amb mides de 25 x 25 x 4cm lligats amb morter de calç.

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Recolza en: 710, 711, 712, 716

Cobert per: 702

Cobreix: 704, 715

Interpretació: Nivell de circulació

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 710

Tipus: Estructura

Descripció: Mur de maons (30 x 15 x 4cm) disposats verticalment i lligats amb morter de calç de color beige. La llargada màxima està en funció de la llargada del sondeig (3m), l'amplada és de 4cm i la potència és de 30cm

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Solidari: 711, 712

Recolza en: 717

Hi recolza: 709

Reblert per: 704

Adossat a: 716

Interpretació: Paret de canalització o dipòsit

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 711

Tipus: Estructura

Descripció: : Mur de maons (30 x 15 x 4cm) disposats verticalment i lligats amb morter de calç de color beige. La llargada màxima està en funció de la llargada del sondeig (3m), l'amplada és de 4cm i la potència és de 30cm

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Solidari: 710, 712

Recolza en: 717

Hi recolza: 708

Cobert per: 709

Reblert per: 704

Interpretació: Paret de canalització o dipòsit

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 712

Tipus: Estructura

Descripció: Mur de maons (30 x 15 x 4cm) disposats verticalment i lligats amb morter de calç de color beige. La llargada màxima és de 45cm, l'amplada és de 4cm i la

potència és de 30cm

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Solidari: 710, 711

Recolza en: 717

Hi recolza: 709

Reblert per: 704

Interpretació: Paret de canalització o dipòsit

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 713

Tipus: Estrat

Descripció: Rebliment de terra de color marró, poc compacte i barrejada amb pedres de mida mitjana i material constructiu.

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Cobert per: 708

Cobreix: 717

Interpretació: Espai reblert entre les canalitzacions

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 714

Tipus: Estrat

Descripció: Nivell de terra de color marró poc compactada, barrejada amb argiles de color vermell i textura humida i fragments de ceràmica (tipus vidriada moderna)

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Cobert per: 715

Cobreix: 718

Adossat a: 716

Interpretació: Nivell de rebliment

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 715

Tipus: Estrat

Descripció: Petit nivell d'uns 5cm de potència format per morter de calç

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Cobert per: 709

Cobreix: 714

Interpretació: Preparació i/o anivellament del paviment UE 709

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 716

Tipus: Estructura

Descripció: Mur fet de maons (amb mides 30 x 15 x 4cm) lligats amb morter de calç de color gris i direcció W-S. L'amplada màxima registrada és de 15cm, la longitud màxima

és de 1,7m i la profunditat és aproximadament 80cm

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Solidari: 725, 726, 728, 729

Recolza en: 733

Hi recolza: 709

S'hi adossa: 710, 714, 718

Interpretació: mur de tancament de varis dipòsits.

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 717

Tipus: Estructura

Descripció: Paviment de maons (amb mides 30 x 15 x 4cm) lligats amb morter de calç de color blanc

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Hi recolza: 705, 706, 707, 710, 711

Cobert per:

Cobreix: 720

Tallat per: 719

Interpretació: Nivell de circulació

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 718

Tipus: Estrat

Descripció: Nivell format per terra poc compacte i de color marró, barrejat amb pedres de mida petita, morter de calç i fragments de material constructiu i fragments de rajoles policromes, i ceràmiques vidriades modernes

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Cobert per: 714

Cobreix: 733

S'hi adossa: 716

Interpretació: Nivell de rebliment

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 719

Tipus: Retall

Descripció: Retall de 20 x20cm fet al paviment UE 717

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Cobert per: 703

Talla: 717

Interpretació: Retall quadrat amb funció indeterminada

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 720

Tipus: Estructura

Descripció: Paviment de rajoles vidriades (amb mides 20 x 20 x 4cm) lligats amb morter de calç de color blanc

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Cobert per: 717

Cobreix: 721

Interpretació: Nivell de circulació

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 721

Tipus: Estrat

Descripció: Capa d'uns 5cm de morter de calç

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Cobert per: 720

Cobreix: 722

Interpretació: Preparació del paviment rajoles UE 721

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 722

Tipus: Estructura

Descripció: Mur amb direcció N-W fet de maons, amb mides 30 x 15 x 4cm, lligats amb morter de calç i amb 2,5m de llargada, 1,3m d'amplada i 1m de profunditat

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Cobert per: 721

S'hi adossa: 725, 726, 728, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 740,

Interpretació: Estructura destinada al suport d'alguna maquinària relacionada amb la fàbrica.

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 723

Tipus: Estrat

Descripció: Rebliment compost per terra molt compactada de color vermell fosc barrejada amb fragments de material constructiu.

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Cobert per: 717

Cobreix: 733

Rebleix: 716-728-729-734

Interpretació: Rebliment dipòsit

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 724

Tipus: Estrat

Descripció: Rebliment compost per terra compactada, amb textura humida i de color

marró fosc barrejada amb fragments de material constructiu i fragments de matèria orgànica.

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Cobert per: 717

Cobreix: 733

Rebleix: 716-725-726

Interpretació: Rebliment dipòsit

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 725

Tipus: Estructura

Descripció: Mur de maons (30 x 15 x 4cm) disposats horitzontalment i lligats amb morter de calç de color gris. La llargada aproximada és de 50cm, l'amplada és de 15cm i la potència és de 30cm

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Solidari: 716, 726

Cobert per: 717

Adossat a: 722

Interpretació: Paret de dipòsit

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 726

Tipus: Estructura

Descripció: Mur de maons (30 x 15 x 4cm) disposats horitzontalment i lligats amb morter de calç de color gris. La llargada aproximada és de 50cm, l'amplada és de 15cm i la potència és de 30cm

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Solidari: 716, 725, 728

Adossat a: 722

Interpretació: Paret dipòsit

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 727

Tipus: Estrat

Descripció: Rebliment compost per terra compactada, amb textura humida i de color marró fosc barrejada amb fragments de material constructiu i fragments de matèria orgànica.

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Cobert per: 717

Cobreix: 733

Rebleix: 716-726-728

Interpretació: Rebliment dipòsit

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 728

Tipus: Estructura

Descripció: Mur de maons (30 x 15 x 4cm) disposats horitzontalment i lligats amb morter de calç de color gris. La llargada aproximada és de 50cm, l'amplada és de 15cm i la potència és de 30cm

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Solidari: 716, 726, 729

Cobert per: 717

Adossat a: 722

Interpretació: Paret dipòsit

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 729

Tipus: Estructura

Descripció: Mur de maons (30 x 15 x 4cm) disposats horitzontalment i lligats amb morter de calç de color gris. La llargada aproximada és de 50cm, l'amplada és de 20cm i la potència és de 30cm

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Solidari: 716, 728

Recolza en: 734

Cobert per: 717

Interpretació: Paret dipòsit

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 730

Tipus: Estructura

Descripció: Mur fet de maons lligats amb morter de calç que té unes mides aproximades de 50cm d'amplada. 70cm de llargada i 20 de gruix.

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Recolza en: 731, 735

Cobert per: 717

Cobreix: 735

Adossat a: 722

Interpretació: Mur de funció indeterminada

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 731

Tipus: Estructura

Descripció: Mur de maons (30 x 15 x 4cm) disposats horitzontalment i lligats amb morter de calç de color gris. La llargada aproximada és de 60cm, l'amplada és de 15cm i la potència és de 30cm

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Solidari: 735
Hi recolza: 730
Adossat a: 722
S'hi adossa: 737
Interpretació: Paret de dipòsit
Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 732

Tipus: Estrat
Descripció: Rebliment compost per terra molt compactada de color vermell fosc barrejada amb fragments de material constructiu.
Situació: Sondeig 7
Relacions físiques:
Rebleix: 722-731-337
Adossat a: 722
Interpretació: Rebliment dipòsit
Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 733

Tipus: Estructura
Descripció: Paviment format per maons (30 x 14 x 4cm) lligats amb morter de calç amb direcció N-S.
Situació: Sondeig 7
Relacions físiques:
Hi recolza: 740
Cobert per: 718, 723, 727
Cobreix: 738
Adossat a: 722
Interpretació: Nivell de circulació
Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 734

Tipus: Estructura
Descripció: Pedra en forma de "U" que forma part d'un dipòsit.
Situació: Sondeig 7
Relacions físiques:
Solidari: 716, 728
Hi recolza: 729
Adossat a: 722
Interpretació: Possiblement es tracti d'un brocal reaprofitat
Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 735

Tipus: Estructura
Descripció: Mur de maons (30 x 15 x 4cm) disposats horitzontalment i lligats amb morter de calç de color gris. La llargada aproximada és de 60cm, l'amplada és de 25cm i la potència és de 30cm

Situació: Sondeig 7
Relacions físiques:
Solidari: 729, 734, 736
Cobert per: 730
Adossat a: 722
S'hi adossa:
Interpretació: Paret de dipòsit
Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 736

Tipus: Estrat
Descripció: Rebliment compost per terra molt compactada de color vermell fosc barrejada amb fragments de material constructiu
Situació: Sondeig 7
Relacions físiques:
Cobert per: 730
Rebleix: 731-735
Adossat a: 722
Interpretació: Rebliment dipòsit
Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 737

Tipus: Estructura
Descripció:
Situació: Sondeig 7
Relacions físiques:
Solidari: 722-731
Adossat a: 722
Interpretació: Paret de dipòsit
Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 738

Tipus: Estrat
Descripció: Capa de morter de calç d'uns 5cm de grossor
Situació: Sondeig 7
Relacions físiques:
Cobert per: 733
Cobreix: 739
Interpretació: Preparació de paviment UE 733
Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 739

Tipus: Estrat
Descripció: Rebliment format per terra compactada, amb textura un poc humida i de color marró fosc barrejada amb fragments de material constructiu, pedres de mida mitjana i fragments de ceràmica (tipus blanc i blaves catalanes i vidriades modernes)
Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Cobert per: 738

Cobreix: 742

Interpretació: Nivell de rebliment

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 740

Tipus: Estrat ○

Descripció: Rebliment format per terra compactada, amb textura un poc humida i de color marró fosc barrejada amb fragments de material constructiu, un fragment d'una figura de joc (cavall de escacs) i fragments de ceràmica (tipus blanc i blava catalana, verd i manganès i vidriades modernes).

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Cobert per: 738

Cobreix: 742

Adossat a: 722

Interpretació: Nivell de rebliment

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 741

Tipus: Estructura □

Descripció: Restes d'un mur de pedra delimitat la marge S-W del sondeig

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Cobert per: 733

Cobreix: 742

Interpretació: Estructura amb funció indeterminada

Cronologia / fase: modern/contemporània

U.E. 742

Tipus: Estrat ○

Descripció: Estrat compost per argiles de color marró vermellós amb taques de carbonets i de carbonats.

Situació: Sondeig 7

Relacions físiques:

Cobert per: 739, 740

Interpretació: Possible nivell geològic, pendent de confirmar en una propera excavació

Cronologia / fase: modern/contemporània

ANNEX 2: Inventari materials:

Institut de
cultura MUSEU D'HISTÒRIA
 DE LA CIUTAT
SERVEI D'ARQUEOLOGIA

Nº COORD.	SONDEIG	UE	MATÈRIA	Z	FORMA	DECORACIÓ	MORFOTEC.	LITOLOGIA	OBSERVACIONS
1	S1	116	Lític	1,59			BP2G	Sílex	amb còrtex
2	S1	116	CMM	1,51	INFORME				
3	S1	116	Lític	1,5			BPF	Jaspi	
4	S1	116	Lític	1,52			BPF	Chert	
5	S1	116	Lític	1,53			BPF	Sílex	pàtina blanca
6	S1	116	CMM	1,46	INFORME				
7	S1	116	CMM	1,48	INFORME				
8	S1	116	Lític	1,43			BPI	Chert	cremat i còrtex
9	S1	116	Lític	1,76			BP2G	Sílex	
10	S1	116	Lític	1,76			BP2G	Chert	
11	S1	116	Lític	1,76			BP2G	Sílex	pàtina blanca
12	S1	116	Lític	1,76			BP2G	Sílex	pàtina blanca
13	S1	116	Lític	1,76			BP2G	Jaspi	Frag. Lam. Med. amb microretoc lateral
14	S1	116	Lític	1,76			BP2G	Indeterminat	cremat
15	S1	116	CMM	1,76	INFORME	RASPALLAT			3 frags. POSTCARDIAL. 5-4 Mil·lenni aC.
16	S1	116	CMM	1,76	INFORME				
17	S1	116	CMM	1,76	INFORME				
18	S1	116	CMR	1,76	INFORME				
19	S1	116	CMR	1,76	INFORME				
20	S1	116	CMM	1,76	INFORME				
21	S1	116	CMR	1,76	INFORME				
22	S1	116	CMO	1,76	INFORME				

Institut de
cultura: MUSEU D'HISTÒRIA
 DE LA CIUTAT
SERVEI D'ARQUEOLOGIA

INTERVENCIÓ: Carrer Reina Amàlia 38-38bis, Carrer Sant Pau 118 i Carrer de les Flors 2							SECTOR: SONDEIG 2				UE: 206	
CODI: 037/09												
Núm diferenc	Quantitat de fragments	Classificació	Definició fragment	Forma	Tècnica	Pasta	Decoració		Acabat		Cronologia	Observacions
							Externa	Interna	Extern	Intern		
	1	14128	VO	ESC	TO	AO		Pi	VI	Vi	s. XVI	
	1	14120	VO	PAT	TO	AO		Pi	Vi	Vi	s. XVI-XVII	Ditada
	1	14103	SF	FIN	TO	AO		Pi	Vi	Vi	s. XVI-XVII	
	1	14103	VO	PAT	TO	AO		Pi	Vi	Vi	S. XVI-XVII	
	1	14301	VO	TAS	TO	AO	Pi		Vi	Vi	s. XIX	
	1	14100	SF		TO	AO			Vi	Vi	S. XVI-XIX	Vidriat blanc
	1	15000	TPT		TO	AO					S. XVI-XIX	Trespeus
	1	14003	VO	GIB	TO	AO			Vi	Vi	S. XVI-XIX	Vidriat groc
	1	14003	SF	FIN	TO	AO				Vi	S. XVI-XIX	Vidriat marró
	1	50008	SF								S. XVI-XIX	

Institut de
cultura: MUSEU D'HISTÒRIA
 DE LA CIUTAT
SERVEI D'ARQUEOLOGIA

INTERVENCIÓ: Carrer Reina Amàlia 38-38bis, Carrer Sant Pau 118 i Carrer de les Flors 2							SECTOR: SONDEIG 3				UE: 317	
CODI: 037/09												
Núm diferenc	Quantitat de fragments	Classificació	Definició fragment	Forma	Tècnica	Pasta	Decoració		Acabat		Cronologia	Observacions
							Externa	Interna	Extern	Intern		
	1	14120	VO	PAT	TO	AO		Pi	Vi	Vi	s. XVI-XVII	Ditada
	4	14103	SF	PAT	TO	AO		Pi	Vi	Vi	s. XVI-XVII	
	1	14102	VO	PAT	TO	AO		Pi		Vi	s. XVI-XVII	
	1	14103	PE	PAT	TO	AO		Pi	Vi	Vi	s. XVI-XVII	
	1	14101	PS	ESC	TO	AO					s. XVI-XVII	
	1	14306	FO	FIN	TO	AO		Pi	Vi	Vi	s. XVI-XIX	Policroma
	1	14003	NA	CAT	TO	AO			Vi	Vi	s. XVI-XIX	Vidriat verdós
	2	14003	VO	PAT	TO	AO				Vi	s. XVI-XIX	Plat de Dol
	1	14306	VO	PAT	TO	AO		Pi	Vi	Vi	s. XVI-XIX	
	1	14003	VO	TAP	TO	AO			Vi	Vi	s. XVI-XIX	Vidriat verdós

Institut de
cultura MUSEU D'HISTÒRIA
 DE LA CIUTAT
SERVEI D'ARQUEOLOGIA

INTERVENCIÓ: Carrer Reina Amàlia 38-38bis, Carrer Sant Pau 118 i Carrer de les Flors 2							SECTOR: SONDEIG 7				UE: 703	
CODI: 037/09												
Núm diferenc	Quantitat de fragments	Classificació	Definició fragment	Forma	Tècnica	Pasta	Decoració		Acabat		Cronologia	Observacions
							Externa	Interna	Extern	Intern		
	3	50025	VO		TO	AO			Vi	Vi	s. XVI-XIX	Canonada. Vidriat marró
	4	50025	VO		TO	AO				Vi	s. XVI-XIX	Canonada. Vidriat marró
	2	14003	NA	CAT	TO	AO			Vi	Vi	s. XVI-XIX	Vidriat marró
	1	14003	BE	CAT	TO	AO				Vi	s. XVI-XIX	Vidriat marró
	1	14003	BE	CAT	TO	AO				Vi	s. XVI-XIX	Vidriat verd
	2	14003	BR	CAT	TO	AO			Vi	Vi	s. XVI-XIX	Vidriat marró
	1	14003	VO	ESC	TO	AO			Vi	Vi	s. XVI-XIX	Vidriat marró
	1	14306	SF	PAT	TO	AO	Pi		Vi	Vi	s. XVI-XIX	
	1	14302	VO	TAS	TO			Pi			s. XVI-XIX	Línea daurada
	1	14103	SF	PAT	TO	AO		Pi	Vi	Vi	s. XVI-XVII	

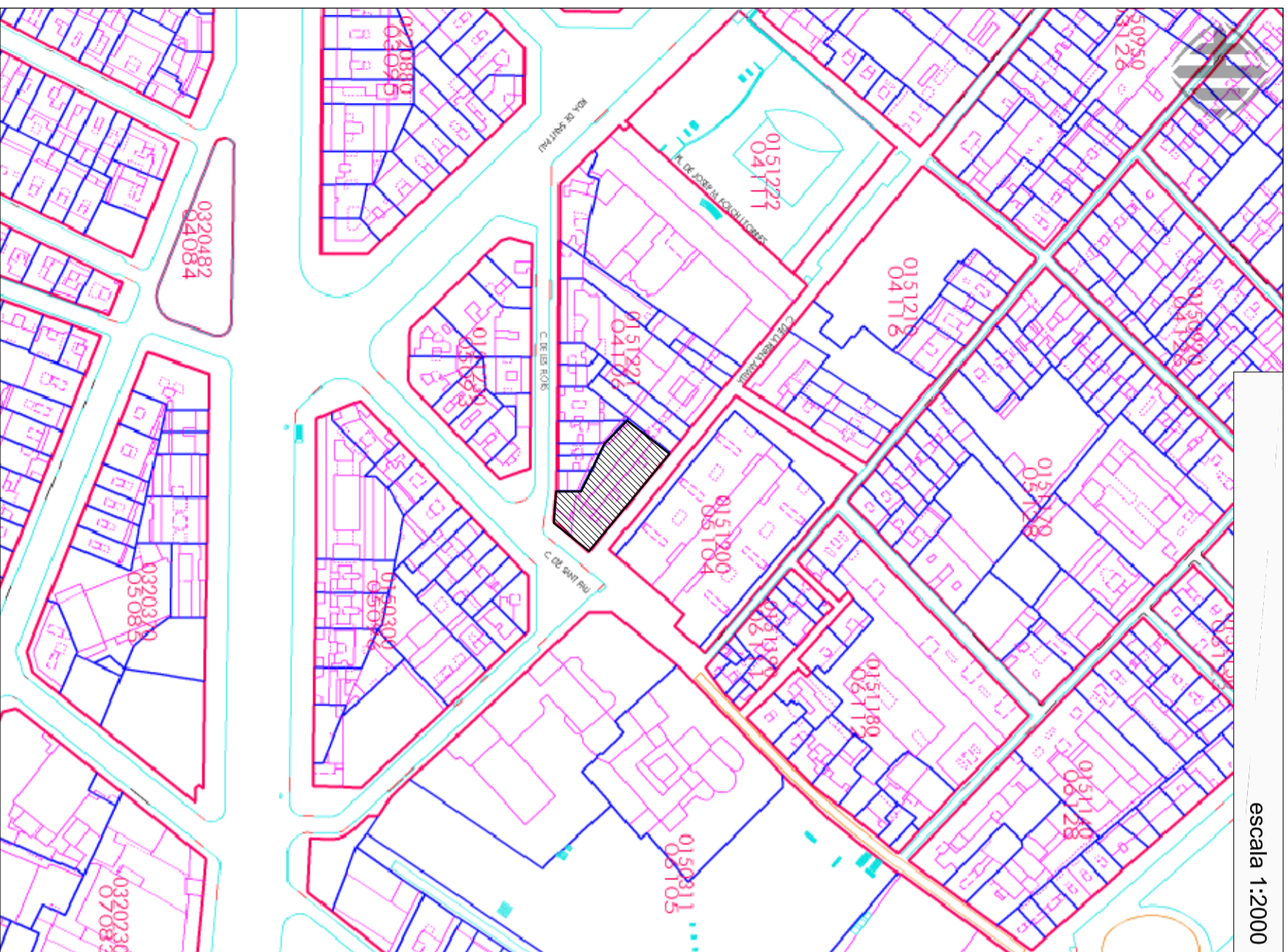
Institut de
cultura MUSEU D'HISTÒRIA
 DE LA CIUTAT
SERVEI D'ARQUEOLOGIA

INTERVENCIÓ: Carrer Reina Amàlia 38-38bis, Carrer Sant Pau 118 i Carrer de les Flors 2							SECTOR: SONDEIG				UE: 740	
CODI: 037/09												
Núm diferenc	Quantitat de fragments	Classificació	Definició fragment	Forma	Tècnica	Pasta	Decoració		Acabat		Cronologia	Observacions
							Externa	Interna	Extern	Intern		
	1	15000		JOG	TO	AO			Vi		s. XVI-XIX	Figureta d'un cavall d'escacs
	1	14306	FO	TAS	TO	AO	Pi	Pi	Vi	Vi	s. XVI-XIX	
	1	14003	SF	FIN	TO	AO	IR		Vi		s. XVI-XIX	Vidriat marró
	1	14002	BE	CAT	TO	AO					s. XVI-XIX	Vidriat marró
	2	14003	NA	CAT	TO	AO			Vi	Vi	s. XVI-XIX	Vidriat marró
	1	14003	AG	TAP	TO	AO			Vi	Vi	s. XVI-XIX	Vidriat marró
	2	14003	VO	TAP	TO	AO			Vi		s. XVI-XIX	Vidriat marró
	1	14003	VO	PAT	TO	AO			Vi	Vi	s. XVI-XIX	Vidriat marró
	1	14200	VO	PAT	TO	AO		Pi	Vi	Vi	s. XVI-XVII	
	2	14103	SF	FIN	TO	AO		Pi	Vi	Vi	s. XVI-XVII	

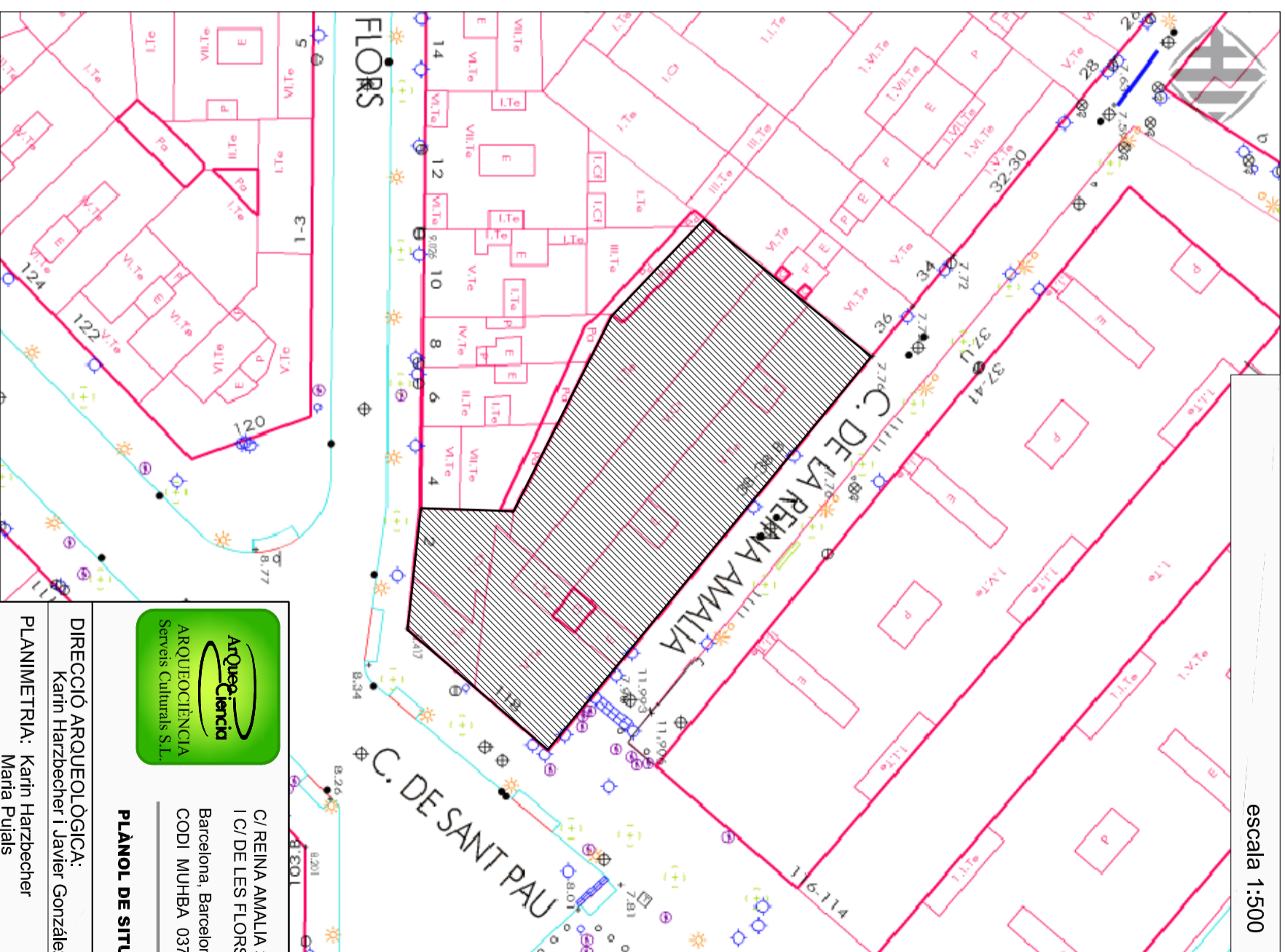

ANNEX 3: Planimetria

escala 1:2000

 Zona intervinguda

escala 1:500

C/ REINA AMALIA 38-38b, C/ SANT PAU 118
I/C/ DE LES FLORS 2
Barcelona, Barcelonès
CODI MUHBA 037/09

PLÀNOL DE SITUACIÓ

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA:
Karin Harzbecher i Javier González

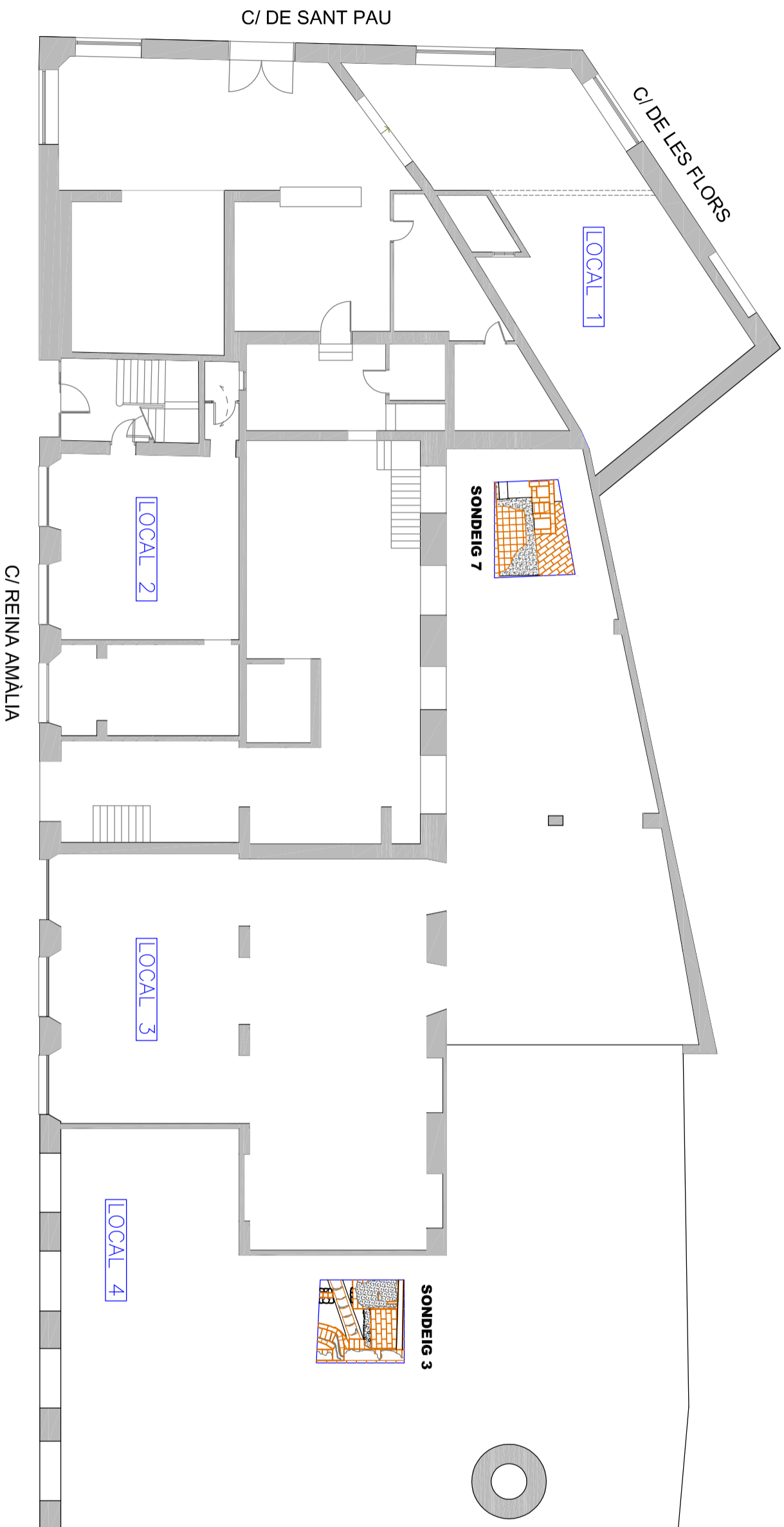
PLANIMÈTRIA: Karin Harzbecher
María Pujals

Juliol 2009

BASE PLANIMÈTRICA:
Ajuntament de Barcelona

escala 1:2000
1:500
MEMÒRIA

0 40m
PLÀNOL 01

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA:
Karin Harzbecher i Javier González

PLANIMETRIA: Karin Harzbecher
Marta Pujals

BASE PLANIMÈTRICA:
KASVAL ARQUITECTES S.L.P.

C/ REINA AMÀLIA 38-38b, C/ SANT PAU 118
I C/ DE LES FLORS 2
Barcelona, Barcelonès
CODI MUHBA 037/09

PLANTA BAIXA:
SITUACIÓ DELS SONDEJOS

Juliol 2009

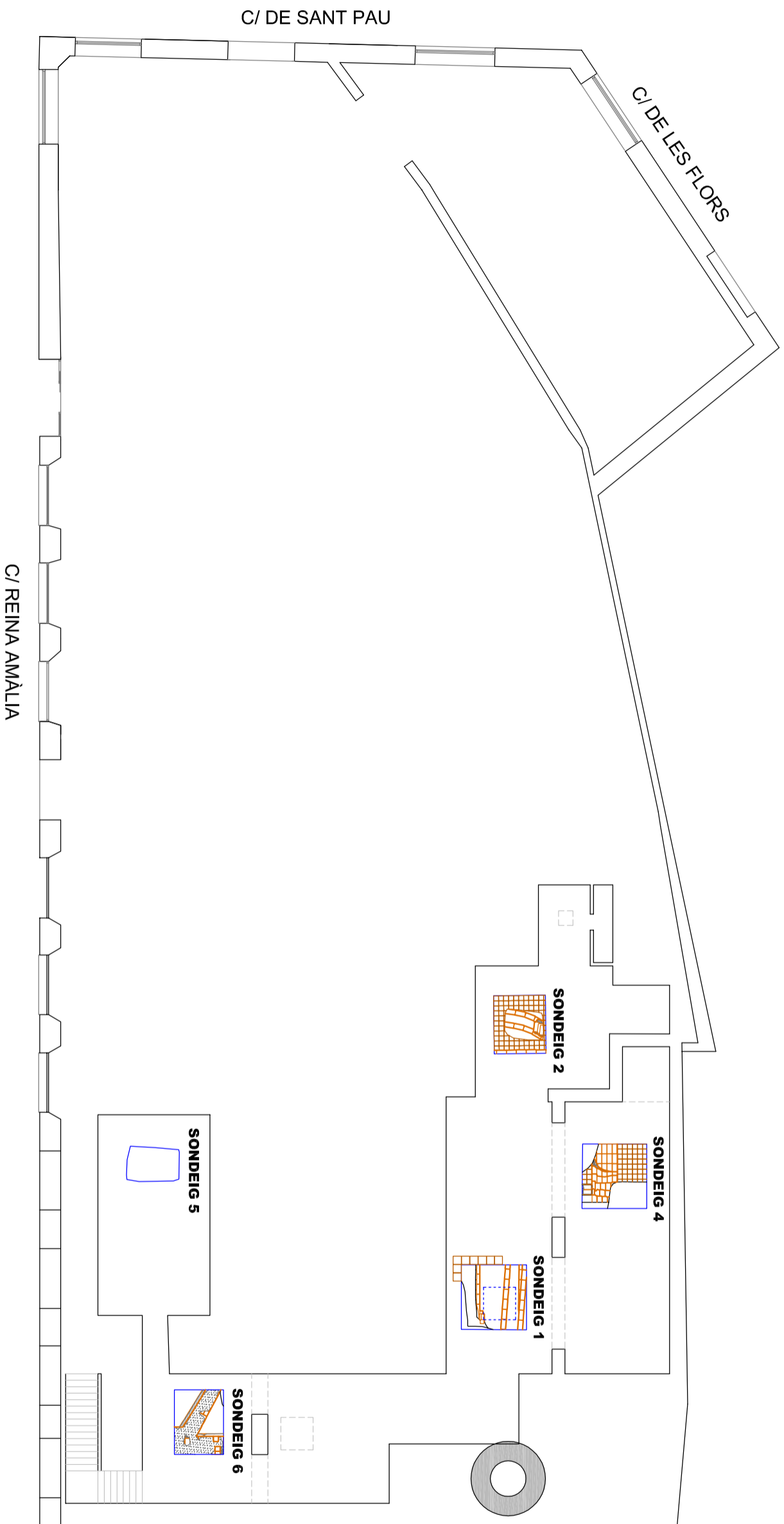
MEMÒRIA

02

escala 1:150

PLANTA

C/ REINA AMÀLIA 38-38b, C/ SANT PAU 118
 I C/ DE LES FLORS 2
 Barcelona, Barcelonès
 CODI MUHBA 037/09

PLANTA SOTERRANI:
SITUACIÓ DELS SONDEJOS

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA:
 Karín Harzbecher i Javier González

PLANIMETRIA: Karín Harzbecher
 Maria Pujals

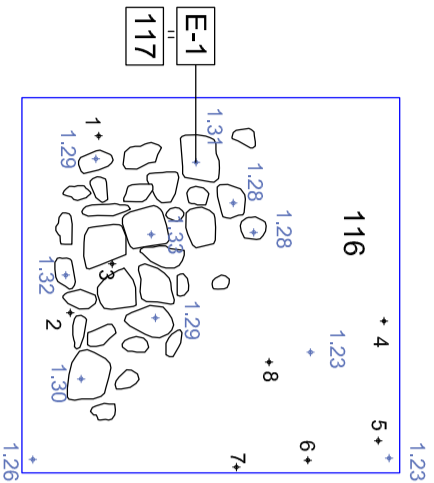
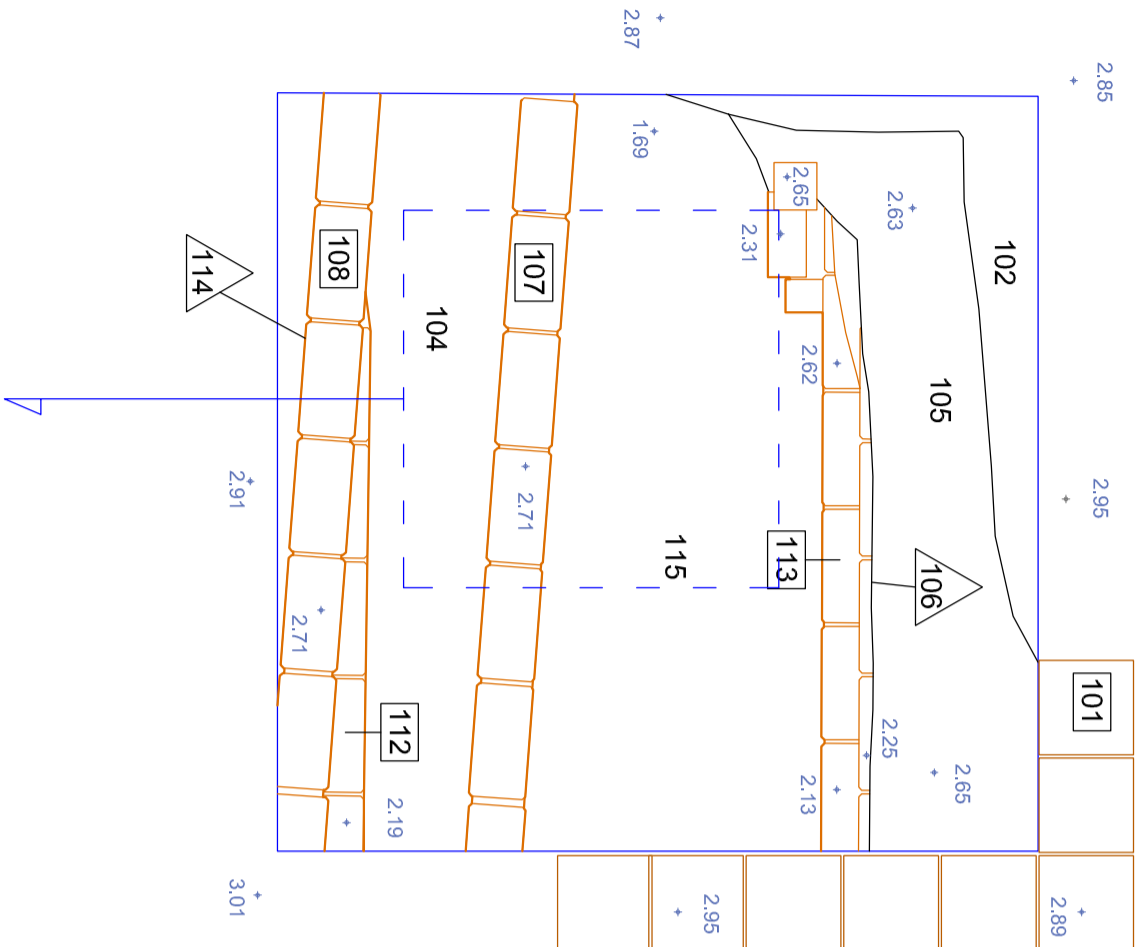
BASE PLANIMÈTRICA: escala 1:150
 KASVAL ARQUITECTES S.L.P.

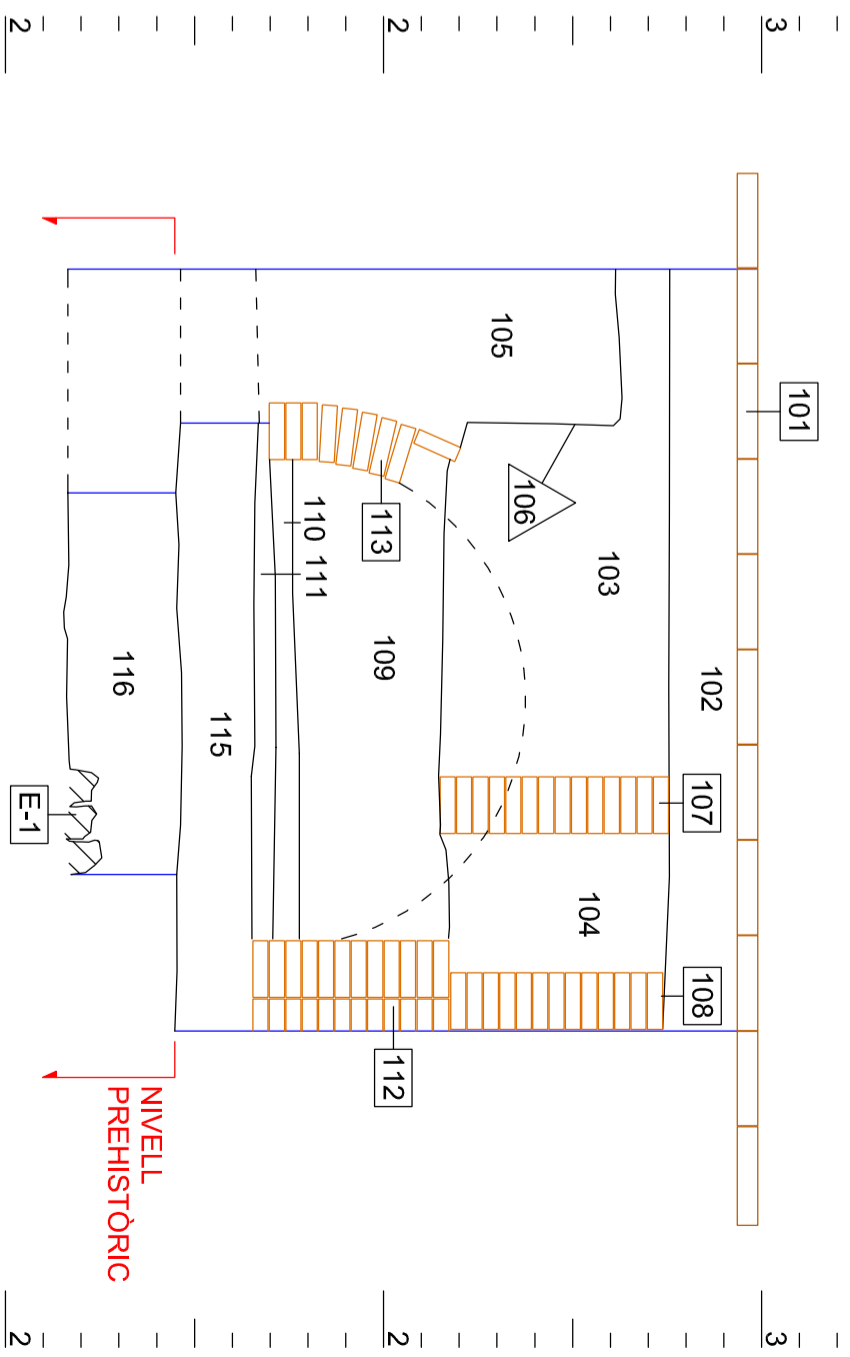
MEMÒRIA
 PLANCH 03

Juliol 2009

PLANTA

SECCIÓ E-S

C/ REINA AMALLIA 38-38b, C/ SANT PAU 118
I C/ DE LES FLORES 2
Barcelona, Barcelonès
CODI MUHBA 037/09

SONDEIG 1: PLANTA I SECCIÓ

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA:

Karin Harzbecher i Javier González

Juliol 2009

PLANIMETRIA:

Karin Harzbecher
Maria Pujals

MEMÒRIA

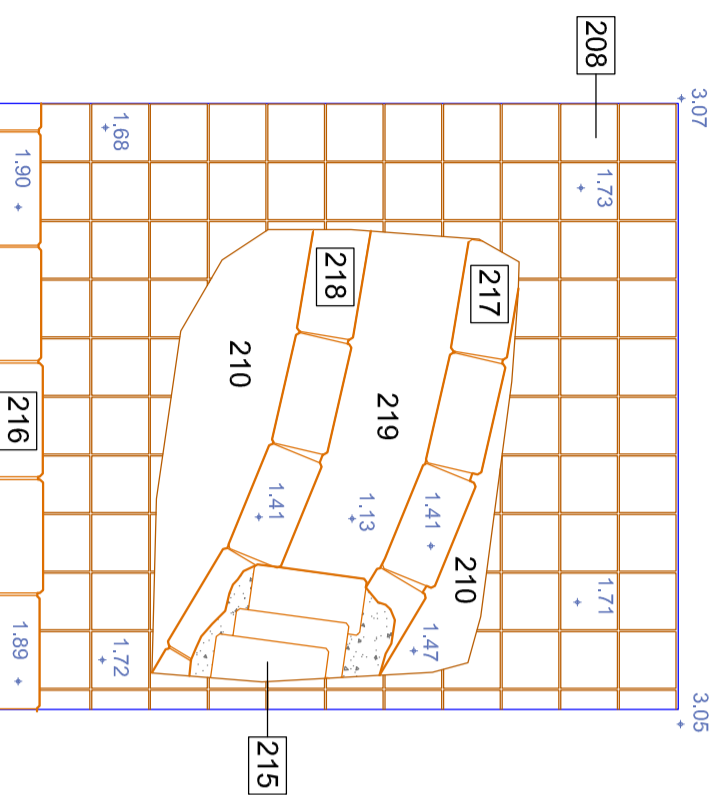
PLANO 04

escala 1:20

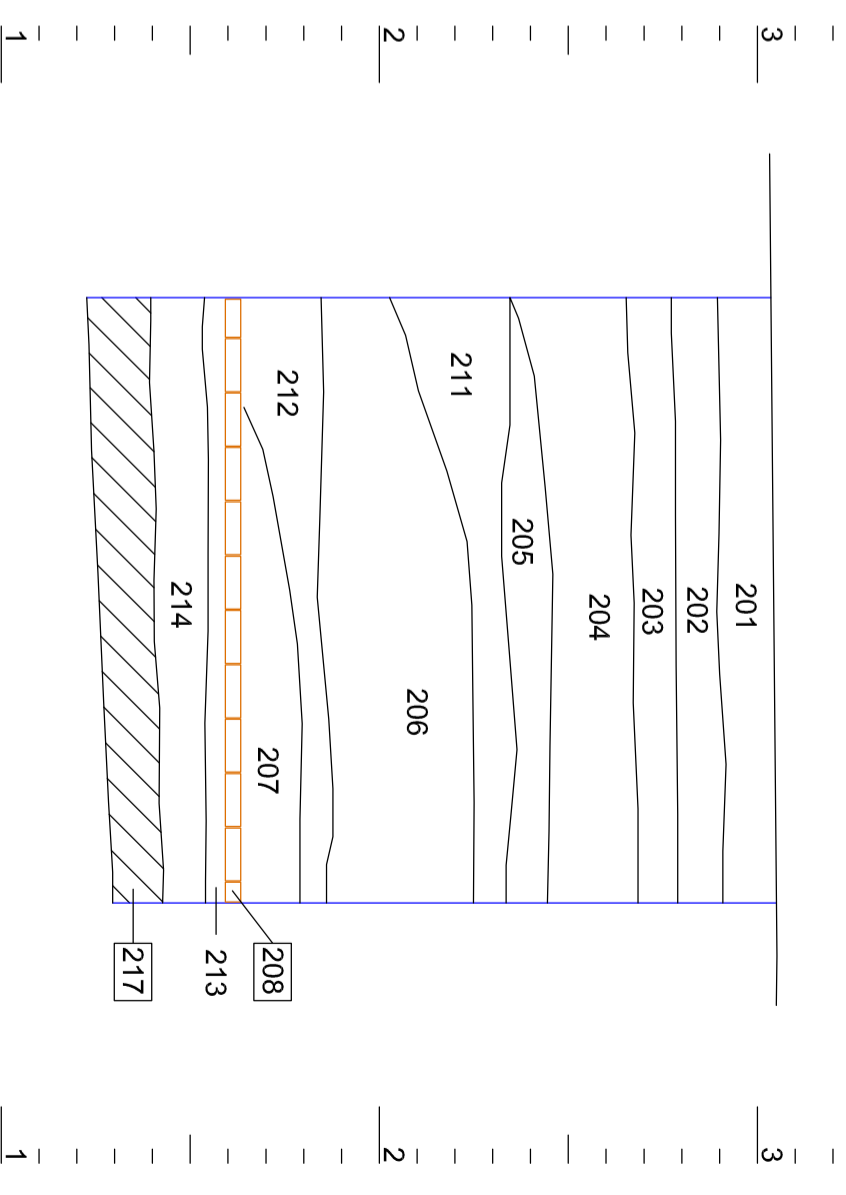

PLANO

PLANTA

SECCIÓ E-S

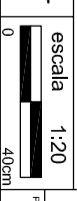

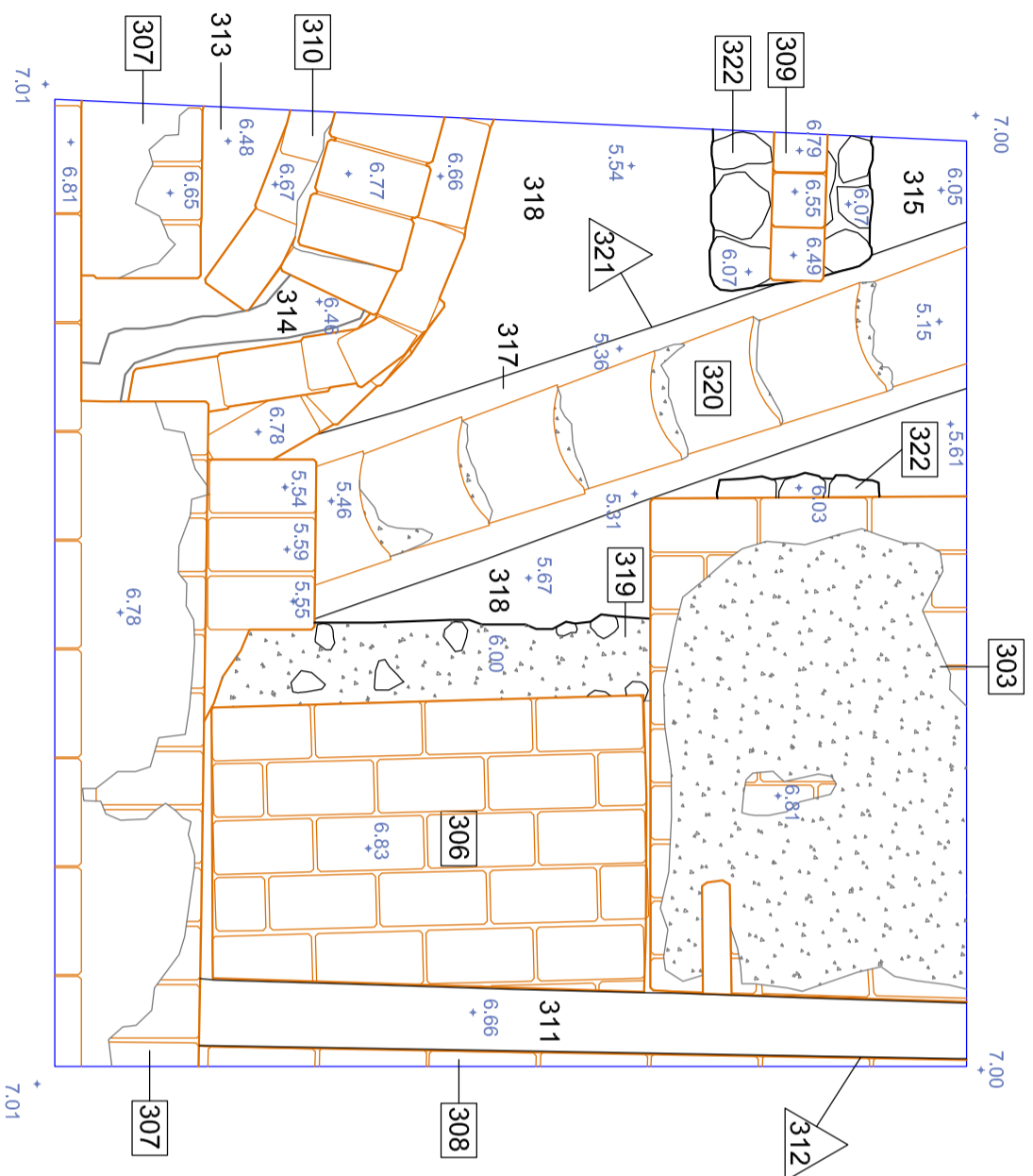
C/ REINA AMALLIA 38-38b, C/ SANT PAU 118
 I C/ DE LES FLORS 2
 Barcelona, Barcelonès
 CODI MUHBA 037/09

SONDEIG 2: PLANTA I SECCIÓ

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA: Juliol 2009
 Karin Harzbecher i Javier González

PLANIMETRIA: MEMÒRIA 05
 Karin Harzbecher
 Maria Pujals

C/ REINA AMALLIA 38-38b. C/ SANT PAU 118
I C/ DE LES FLORS 2
Barcelona, Barcelonès
CODI MUHBA 037/09

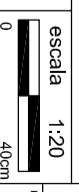
SONDEIG 3: PLANTA

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA: Juliol 2009

Karin Harzbecher i Javier González

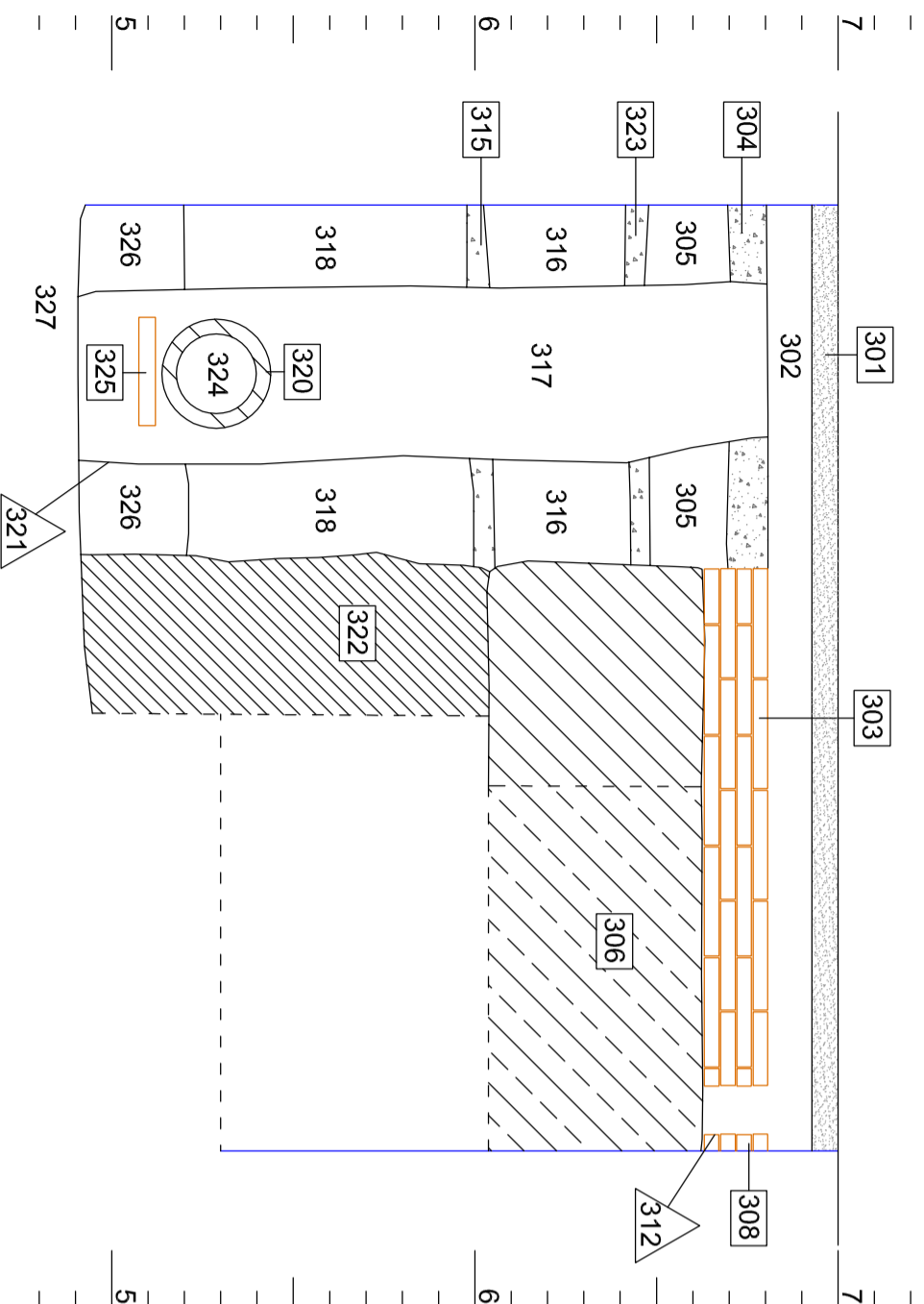
PLANIMETRIA: Karin Harzbecher MEMÒRIA

Maria Pujals 06

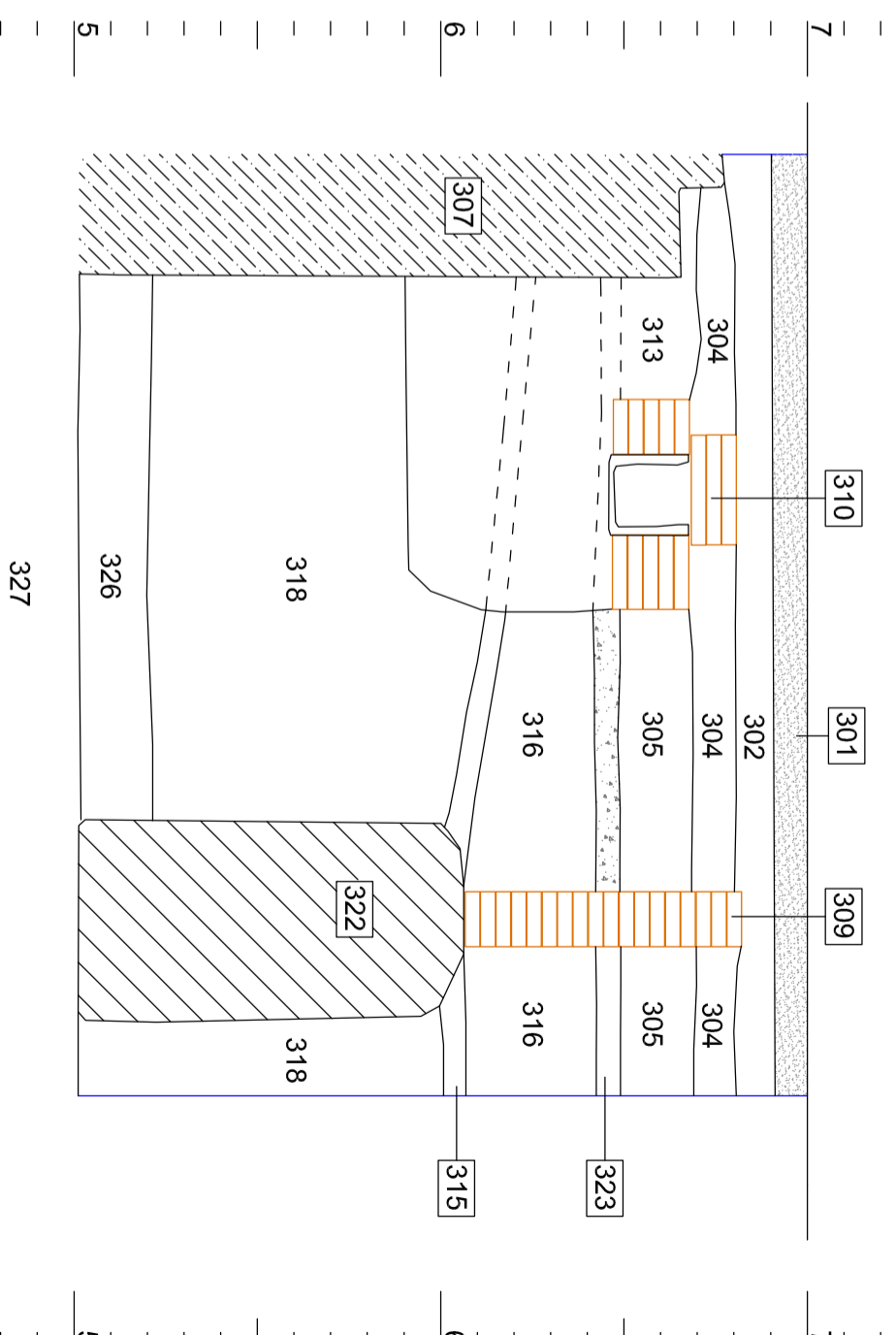

SECCIÓ E-S

SECCIÓ N-E

C/ REINA AMALLIA 38-38b, C/ SANT PAU 118
 I C/ DE LES FLORS 2
 Barcelona, Barcelonès
 CODI MUHBA 037/09

SONDEIG 3: SECCIONS

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA:

Karin Harzbecher i Javier González

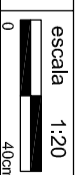
Juliol 2009

PLANIMETRIA: Karin Harzbecher

Maria Pujals

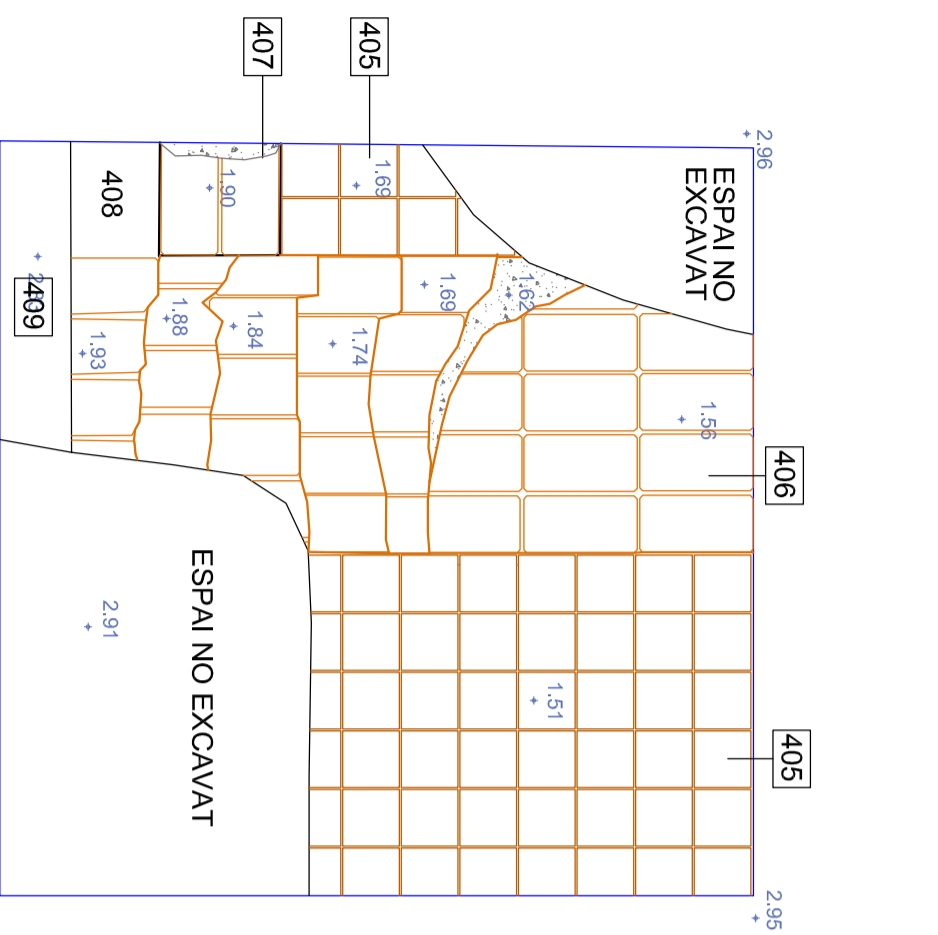
MEMÒRIA

07

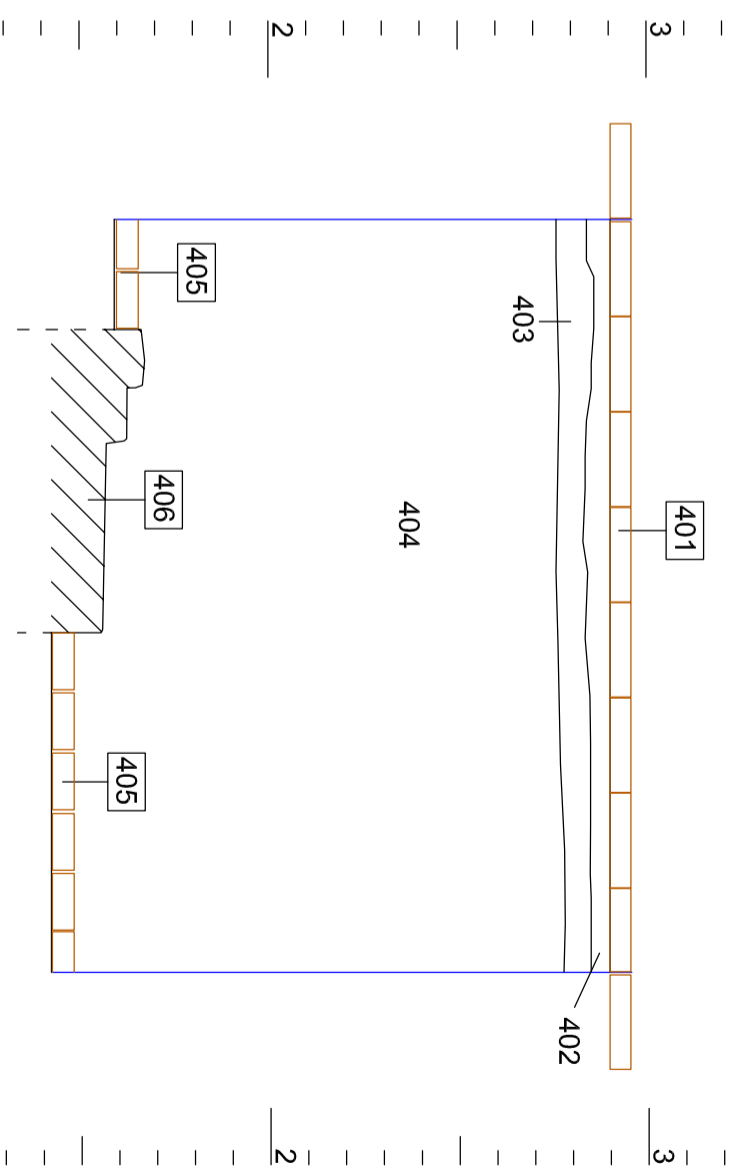

PLÀNOL

PLANTA

SECCIÓ E-S

C/ REINA AMALLIA 38-38b, C/ SANT PAU 118
 I C/ DE LES FLORS 2
 Barcelona, Barcelonès
 CODI MUHBA 037/09

SONDEIG 4: PLANTA I SECCIÓ

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA:

Karin Harzbecher i Javier González

Juliol 2009

PLANIMETRIA: Karin Harzbecher

Maria Pujals

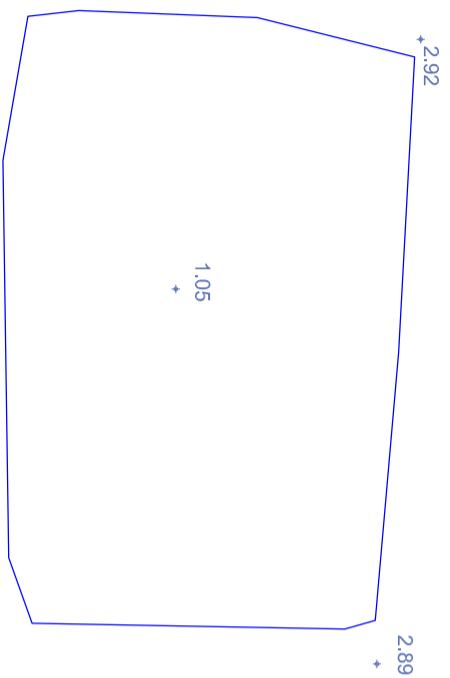
escala 1:20

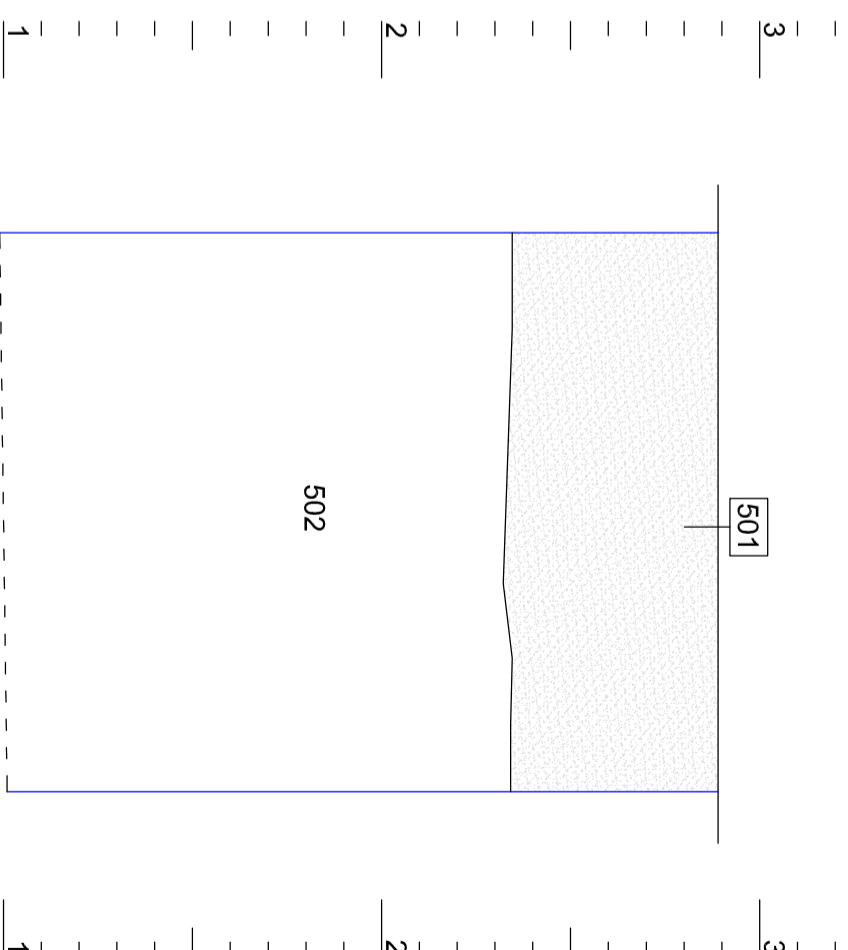
MEMÒRIA

PLANTA 08

PLANTA

SECCIÓ E-S

C/ REINA AMALLIA 38-38b, C/ SANT PAU 118
I C/ DE LES FLORS 2
Barcelona, Barcelonès
CODI MUHBA 037/09

SONDEIG 5: PLANTA I SECCIÓ

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA:

Karin Harzbecher i Javier González

Juliol 2009

PLANIMETRIA: Karin Harzbecher

Maria Pujals

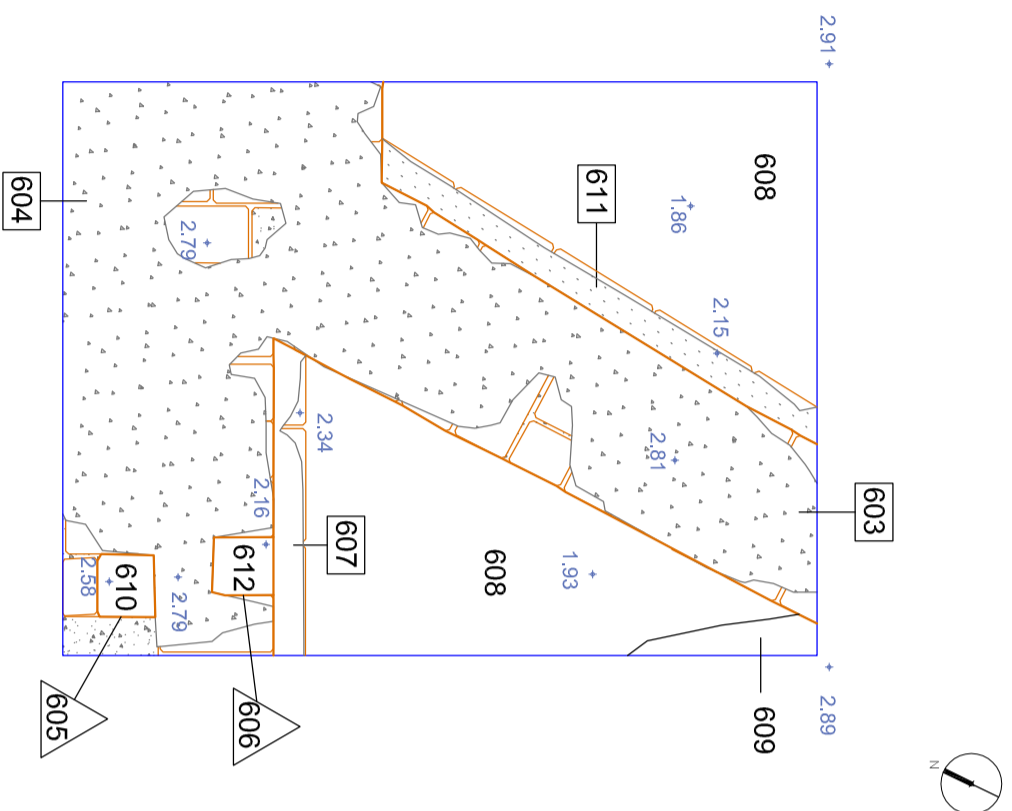
escala 1:20

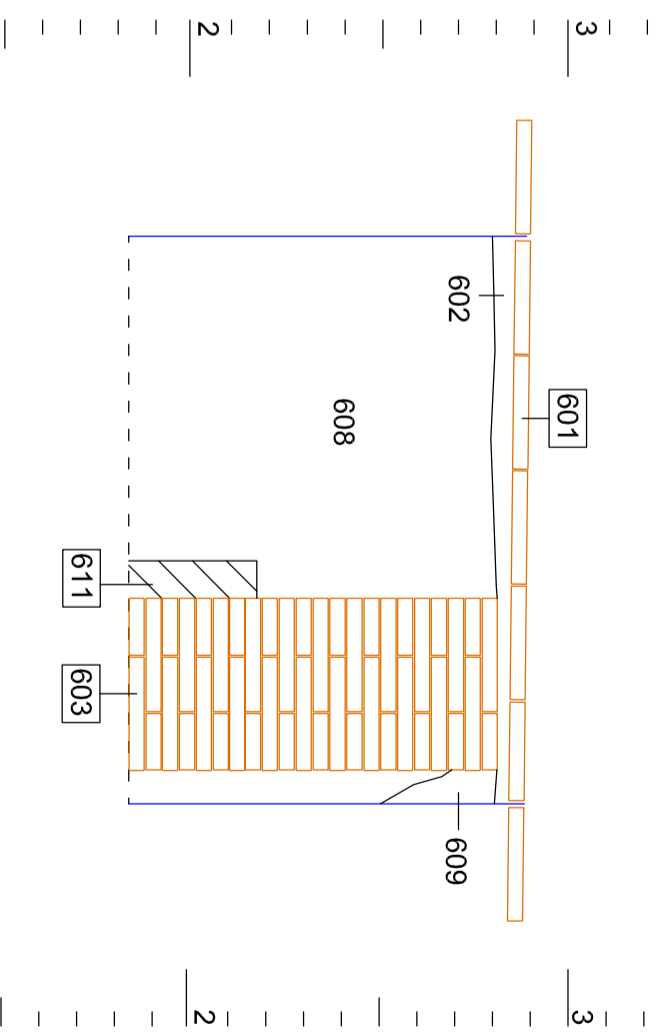
MEMÒRIA

PLANTA 09

PLANTA

SECCIÓ E-S

C/ REINA AMALLIA 38-38b, C/ SANT PAU 118
 I C/ DE LES FLORS 2
 Barcelona, Barcelonès
 CODI MUHBA 037/09

SONDEIG 6: PLANTA I SECCIÓ

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA:

Karin Harzbecher i Javier González

Juliol 2009

PLANIMETRIA: Karin Harzbecher

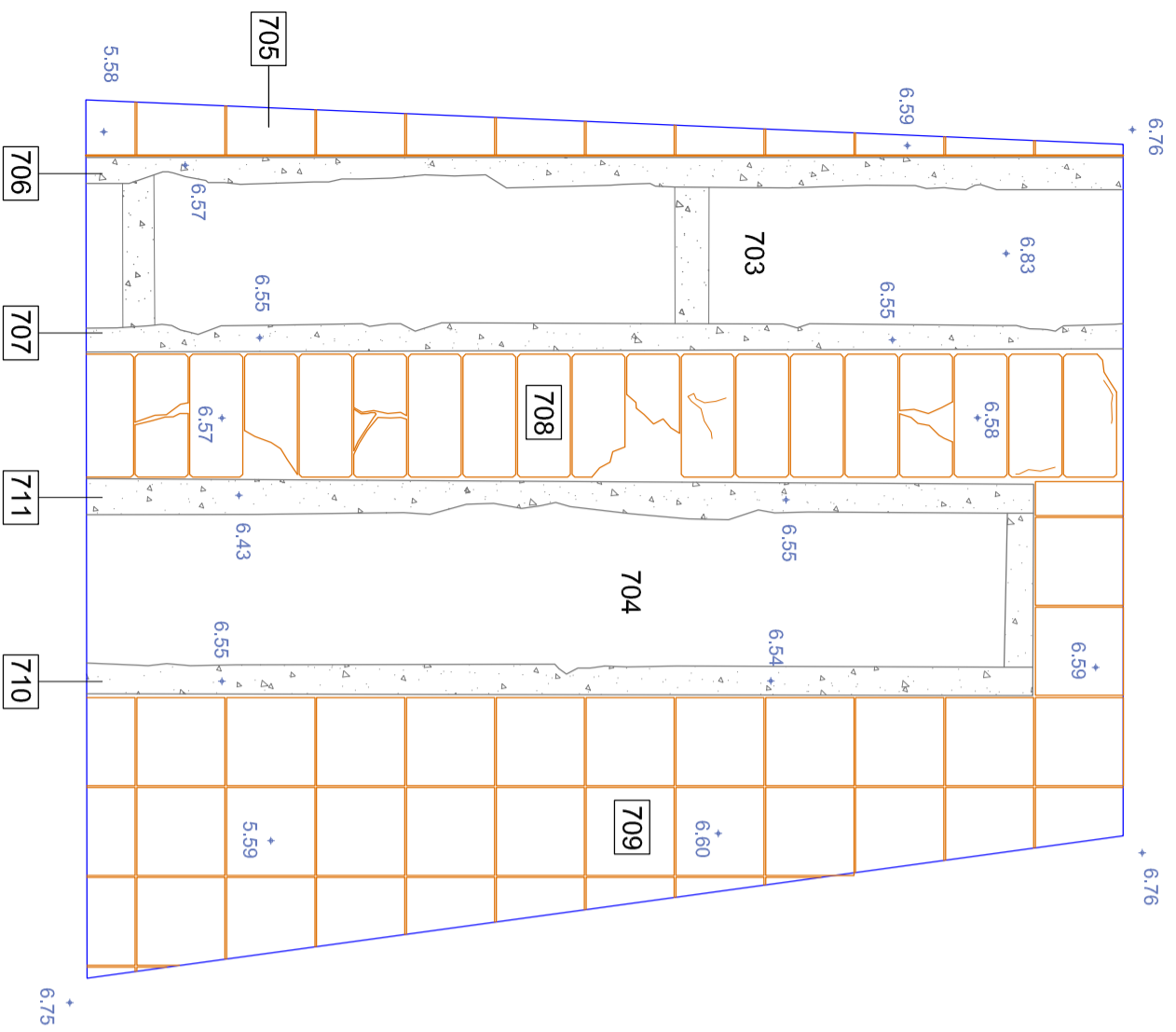
Maria Pujals

escala 1:20

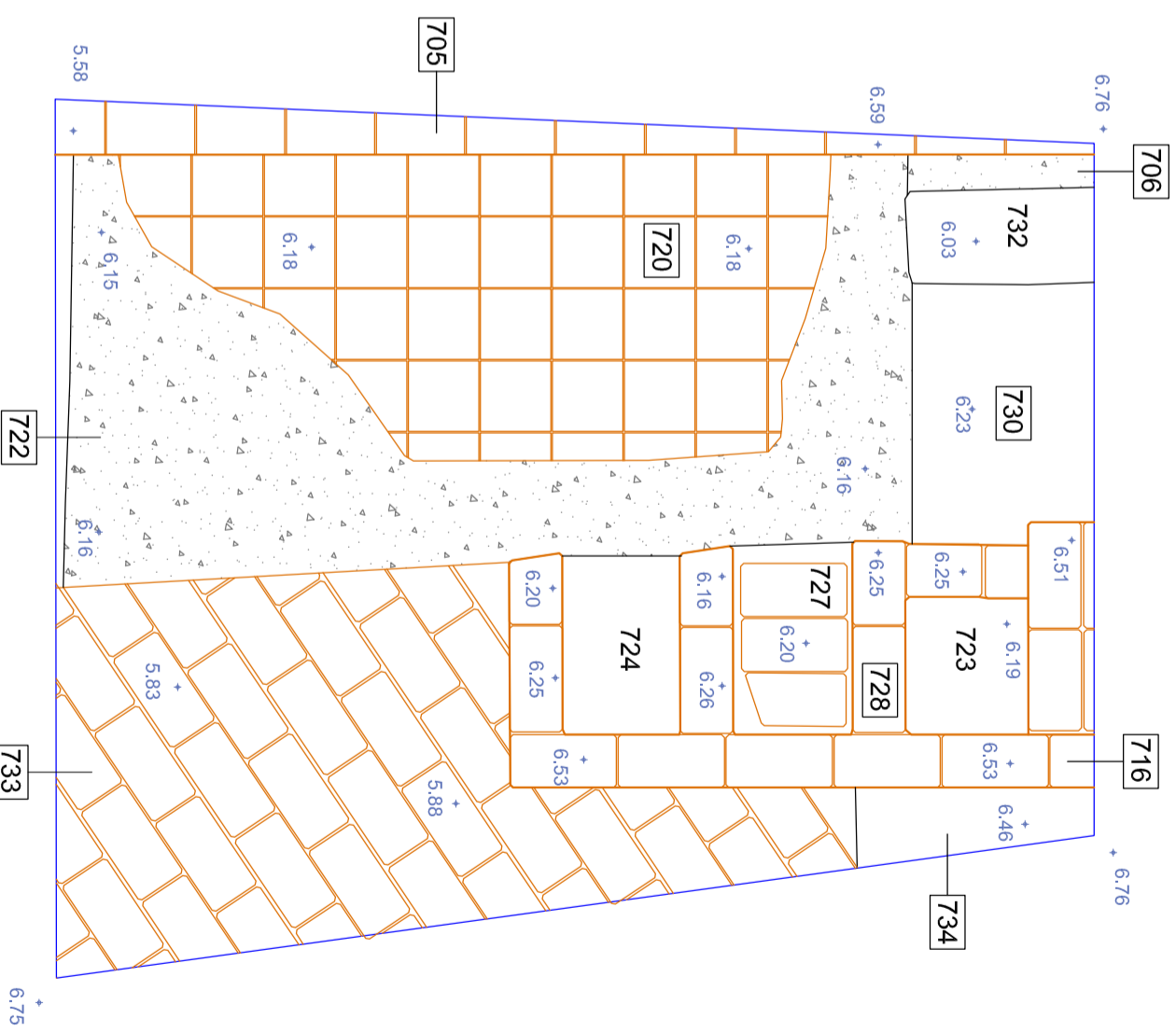

MEMÒRIA

PLANTA 10

PLANTA INICIAL

PLANTA SEGONA

C/REINA AMALIA 38-38b, C/ SANT PAU 118
 I C/ DE LES FLORS 2
 Barcelona, Barcelonès
 CODI MUHBA 037/09

SONDEIG 7:
ESTRUCTURES DESMUNTADES

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA:

Karin Harzbecher i Javier González

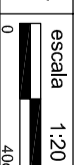
Juliol 2009

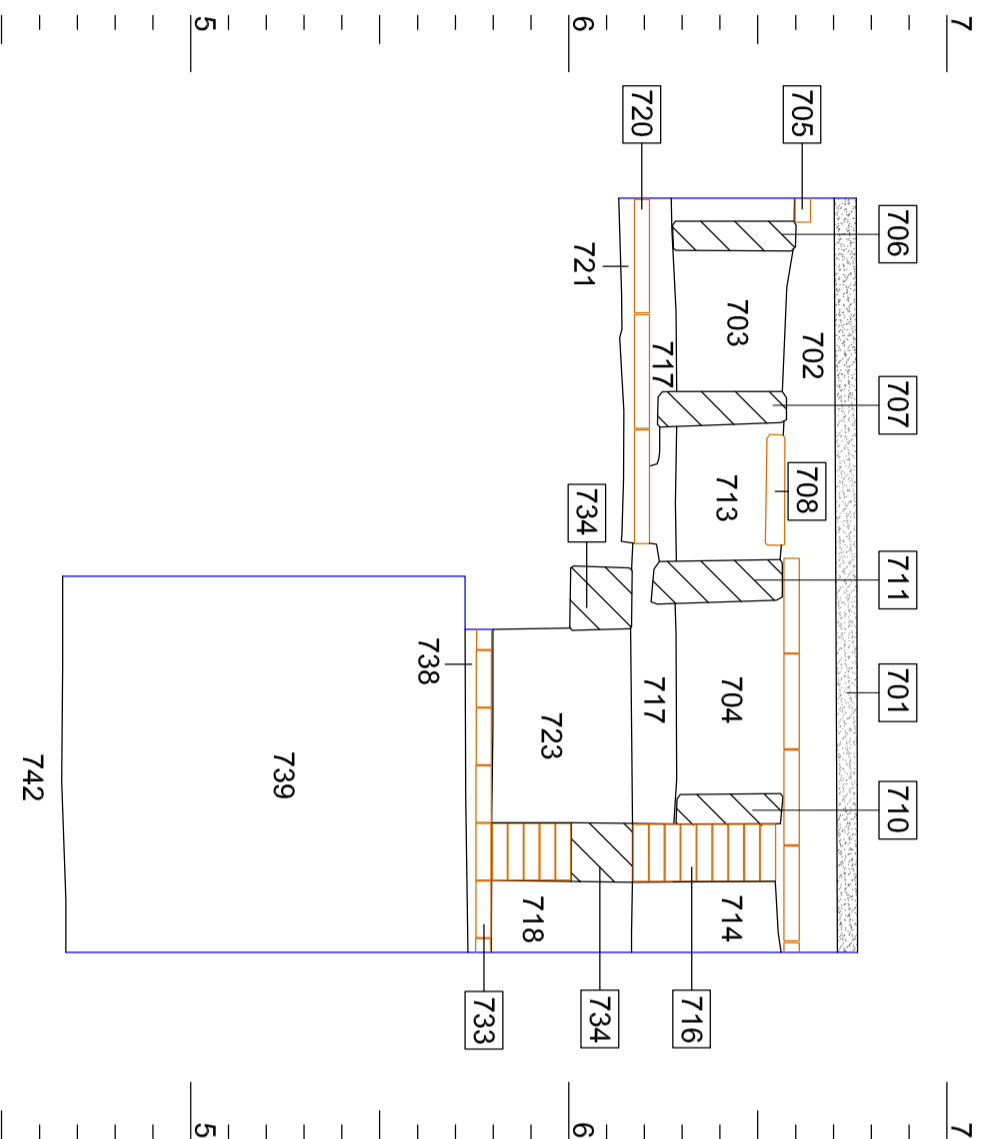
PLANIMETRIA: Karin Harzbecher

Maria Pujals

MEMÒRIA

11

C/ REINA AMALLIA 38-38b, C/ SANT PAU 118
 I C/ DE LES FLORS 2
 Barcelona, Barcelonès
 CODI MUHBA 037/09

SONDEIG 7: SECCIÓ ESTRUCTURES DESMUNTADES

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA:

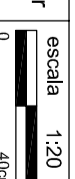
Karin Harzbecher i Javier González

Juliol 2009

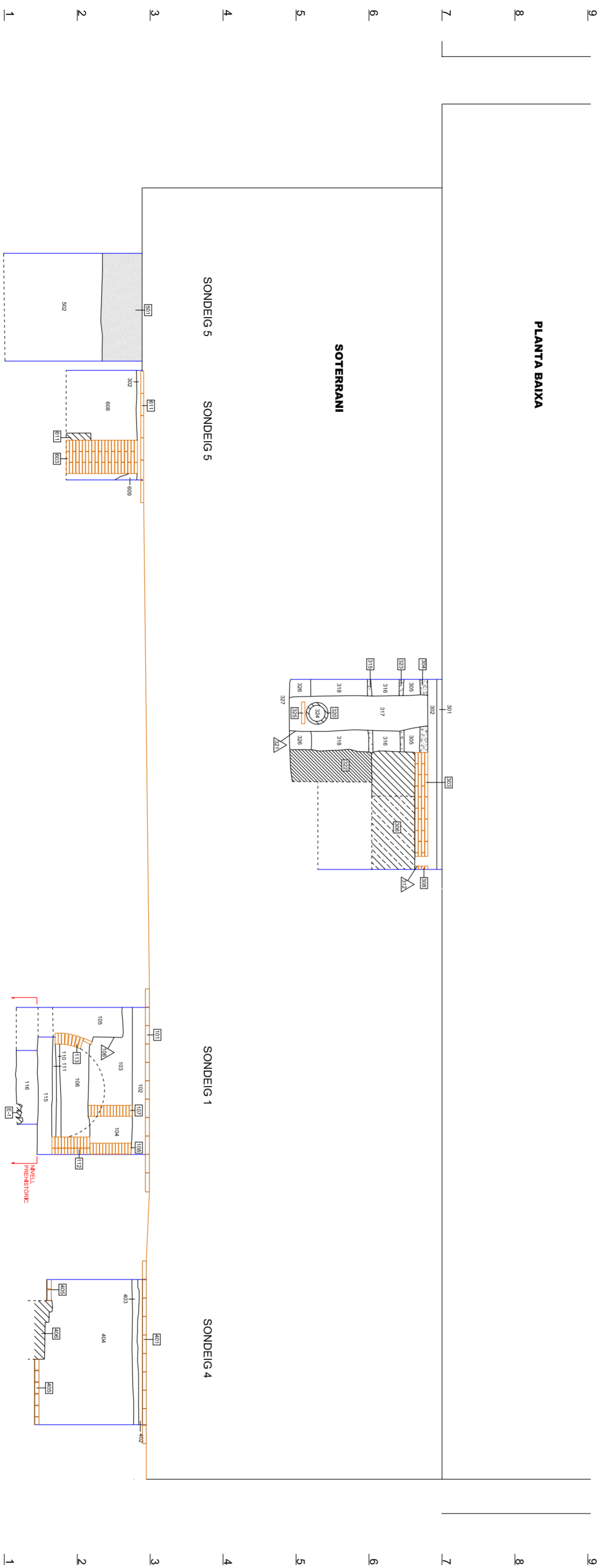
PLANIMETRIA: Karin Harzbecher

Maria Pujals

MEMÒRIA

PLANO 12

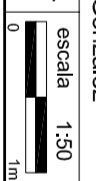

C/ REINA AMALIA 38-38b, C/ SANT PAU 118
 I/ C/ DE LES FLORS 2
 Barcelona, Barcelonès
 CODI MUHBA 03/709

DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA:
 Karin Harzbecher i Javier González

PLANIMETRIA: Karin Harzbecher
 Maria Pujals

Juliol 2009
 MEMÒRIA
 13

PROJECCIÓ DE SONDEIGS.